

- Araştırma Makalesi -

**⌘ DENİZ ALANLARININ SINIRLANDIRILMASINDA
ADALARIN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ***
(*EVALUATING THE EFFECT OF ISLANDS ON MARITIME
DELIMITATION*)

Dr. Dolunay ÖZBEK**

ÖZ

2009'daki bir incelemeye göre dünyadaki tahminen 427 potansiyel deniz sınırının yüzde 39'u (yaklaşık 168i) resmen çizilmiştir¹. Kalanların yaklaşık yarısında ise adaların da rolünün olduğu ve bunların da "30-40 kadarının" aidiyet sorunları ile ilgili olduğu görülmektedir². İçtihadı bakıldığında ise 12 UAD, 2 ITLOS, (1909 Grisdabarna'dan beridir) ve Güney Çin Denizi Tahkimini de sayarsak 12 tahkim, 2 Uzlaştırma Komisyonu, 1 federal tahkim kararı bulunmaktadır. Ne var ki sınırlan-

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

* Bu makale 27.11.2018 tarihinde Yayınevimize ulaşmış olup, 20.12.2018 tarihinde birinci hakem; 14.01.2019 tarihinde ikinci hakem onayından geçmiştir.

Bu makale, Ankara Üniversitesi Deniz Hukuku Araştırma Merkezi (DEHUKAM) ve Koç Üniversitesi Denizcilik Forumu (KÜDENFOR) tarafından, 18 Nisan 2018 tarihinde düzenlenen, "Deniz Alanlarının Sınırlandırılmasında Adaların Etkisi ve Doğu Akdeniz Çalıştayı" bünyesinde tarafımızca sunulan aynı başlıklı tebliğde değinilen hususların gözden geçirilerek güncellenmiş halidir.

** Dr., İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (ORCID: 0000-0003-3828-5606).

¹ Schofield, C.: "The Trouble with Islands: The Definition and the Role of Islands and Rocks", Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 19-37, s. 31.

² John M. Van Dyke, "Disputes Over Islands and Maritime Boundaries in East Asia", Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 39-75, s. 39.

dırmayı icap ettiren durumların çeşitliliğinin üzerine, bir de adaların politik-coğrafi çeşitliliği ve farklılığı eklendiğinde, başlıktaki konuya dair genellemeler yapmak güçleşir. Yine de kesin kurallardan bahsetmek mümkün olmasa da bazı genel eğilimleri gözlemlemek gayet mümkündür. Aşağıda, deniz alanlarının sınırlandırılması ile ilgili kuralların çok kısa bir tespiti yapıldıktan sonra, sınırlandırmada adaların etkisi birkaç yönden değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bunların ilki, gerek ahdi kurların gerekse teamül hukukunun daima öncelik verdiği üzere “ taraflar arası anlaşma” konusu olduğunda adaların ele alınışı, mahkemelerin ele almasında farklı olup olmadığıdır. Ardından, adaların deniz alanlarına hak kazandırıcı özelliklerinin anakaralardan farklı olup olmadığına değinilecektir. Sınırlandırma, her iki devletin de yarışan şekilde hak iddia ettiği bir alanda yapılabileceğine göre bu yönden bir farklılık, adaların daha baştan kısıtlı haklarının dolayısıyla etkilerinin olmasını sonuçlayacaktır. Son olarak, adaların etkileri, coğrafi konumları ve boyutlarına göre sınıflandırılmaya ve bu etkiyi belirleyen – kural demek mümkün olmasa da – eğilimler ayırdedilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deniz Alanları, Adalar, Sınırlandırma, Özel Durumlar, İlgili Durumlar.

ABSTRACT

According to a study conducted in 2009, 39% (approximately 168) of the 427 potential maritime boundaries of the world have been delimited officially³. Islands play a role in almost half of the remaining boundaries

³ Clive Schofield, “The Trouble with Islands: The Definition and the Role of Islands and Rocks”, Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 19-37, s. 31.

and 30 to 40 of these boundaries are correlated with sovereignty problems⁴. When international jurisprudence consists of 12 ICJ judgments, 2 ITLOS judgments, 12 arbitral awards (since 1909 Grisdabar-na) including the South China Sea Arbitration, 2 Conciliation Commission decisions, and 1 federal arbitration. However, it becomes difficult to make generalizations about the issue in the title of this study when the political-geographical diversity of the islands is added on top of the variety of situations that require delimitation. Although it is not possible to make mention of absolute rules, it is possible to observe certain tendencies. After a brief assessment of the rules regarding the maritime delimitation below, the effect of island in delimitation will be evaluated from several aspects. First of these the consideration of islands in the event of an "agreement between parties" as it is always given priority by both the treaty law and the customary law. Later, it will be addressed whether islands' maritime entitlement properties are different from the properties of the mainlands. As delimitation can be performed in an area in which two states have competing claims, a difference in this respect would result in the islands having limited ex novo rights, thus having effects. Lastly, the effects of the islands will be tried to be classified with regard to their geographical positions and sizes, and the determining - though not possible to call rules but - tendencies will be tried to be distinguished.

Keywords: Maritime Delimitation, Islands, Delimitation Methods, Special Circumstances, Relevant Circumstances.

⁴ John M. Van Dyke, "Disputes Over Islands and Maritime Boundaries in East Asia", Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 39-75, s. 39.

I. DENİZ ALANLARININ SINIRLANDIRILMASI HUKUKU

Karasularının sınırlandırılmasına ilişkin ahdi hukuk olarak hem 1958 Cenevre Karasuları ve Bitişik Bölge Sözleşmesi hem de 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS), özel durumlar aksini gerektirmedikçe eşit uzaklığın uygulanmasını öngörür⁵. Kıta sahanlığı sınırlandırması için 1958 Cenevre Kıta Sahanlığı Sözleşmesi anlaşma olmadığı ve özel şartlar da başka bir sınırı haklı kılmadığı takdirde eşit uzaklığı öngörür⁶. BMDHS ise 76. ve 83. maddelerinde hem kıta sahanlığı hem de münhasır ekonomik bölge (MEB) sınırlandırması için hakkaniyete uygun sonuca ulaşmaya yönelik anlaşma yapılmasını kural olarak zikreder. Ahdi hukuktaki bu değişiklik, içtihadın örf ve adet hukukunu ifade ettiğini belirterek geliştirdiği temel normun yansıması olarak düşünülebilir. Bu temel norm Uluslararası Adalet Divanıca “hakkaniyetli sonuca ulaşmak üzere, tüm ilgili durumların ışığında, hakkaniyet ilkeleri uygulanarak yapılır” şeklinde belirtilmiştir⁷. Ancak içtihadın bu “sonuç odaklı hakkaniyet yaklaşımı” zamanla yine içtihat ile “düzeltmeye tabi hakkaniyet” yaklaşıma dönüşmüştür⁸. Bu ikincisi, *prima facie* hakkaniyete uygun olacağı düşüncesiyle eşit uzaklık metodu uyarınca bir hat çizilmesiyle başlayıp, bu hattın özel durumlar ışığında gerekiyorsa düzeltilmesi ve son olarak da bu düzeltilmiş eşit uzaklık çizgisinin hakkaniyete uygun sonuca varıp varmadığının, yani kıyı uzunlukları ile sı-

⁵ Sırasıyla, madde 12 ve madde 15; (sırasıyla, 516 U.N.T.S. 205 ve 1833 U.N.T.S. 3).

⁶ Madde 6, (499 U.N.T.S. 311).

⁷ Maine Körfezi Davası, ICJ Reports 1984, s. 246, para. 112.

⁸ Tanaka, Y.: “Result-oriented equity approach” ve “corrective-equity approach”, *The International Law of the Sea*, 2015, Cambridge, 2. Baskı, s. 207.

nırlandırılan alanların arasında büyük bir orantısızlık olmamasının, denetlenmesi aşamaları ile uygulanmaktadır.

Mahkemelerin, her ne kadar eşit uzaklık metodunun zorunlu olmadığına hala vurgulasalar da⁹ başlangıç noktası olarak bu metoddan ancak dışbükey kıyı yapısı gibi bir imkansızlık halinde ayrıldıkları¹⁰ bu rutinin oluşmasının sebeplerinden biri de tüm bölgelerin sınırlandırmasını yapan tek bir sınır çizilmesine dair başvurular olmuştur. Yani sadece ahdi hukuk ve örf ve adet hukuku değil, karasuları ve kıta sahanlığı/MEB sınırlandırması bile asimile edilmiştir¹¹.

Eşit uzaklığın bu şekilde tercihli yeri, adaların sınırlandırma sürecinin ilk başındaki rolünü yani, hakkaniyete uygun bir sonuca ulaştırmaya elverişli bir metodun belirlenmesi aşamasındaki rolünü¹² içtihat açısından sona erdirmiş görünmektedir. Bununla birlikte, eşit uzaklığın kıyı coğrafyasına bağlı yapısı, adalar gibi bazı belirgin coğrafi unsurlara nasıl

⁹ Örneğin, 2006 Barbados/Trinidad ve Tobago Tahkimi, *RIAA*, C. XXVII, 2008, s. 147, para. 306.

¹⁰ Örneğin, 2007 Nikaragua/Honduras Davası, kıyıların oluşturduğu açının ortayını kullanırken bile eşit uzaklıktan “genel kural” olarak bahsetmiştir (ICJ Reports 2007, s. 659, para. 281).

¹¹ Bu eğilimin kıta sahanlığı ve balıkçılık bölgesinin birlikte sınırlandırıldığı 1993 Jan Mayen Davası (ICJ Reports, 1993, s. 38) ile başladığı, karasularını da dahil ederek BMDHS hükümlerinin örf ve adet hukukunu yansıttığının kabul edildiği 2001 Katar/Bahreyn Davası (ICJ Reports 2001, s. 40) ile yerleştiği söylenebilir. UAD aynı tespiti, Katar/Bahreyn Davasını da zikrederek, Nikaragua’nın ve Peru’nun BMDHS tarafı olmamasına rağmen 2007 Nikaragua/Honduras Davası, 2012 Nikaragua/Kolombiya Davası (ICJ Reports 2012, s. 624, para. 139) ve 2014 Peru/Şili Davalarında (ICJ Reports 2014, s. 3, para. 179) da tekrar etmiştir.

¹² Örneğin Gine/Gine Bisso Tahkiminde Hakem Mahkemesi, adalar dahil olmak üzere iki tarafın kıyılarının içbükey bir ilişkide oldukları ve bu durumun Gine’nin deniz alanlarını komşularınınkinin arasına hapsedeceği görüşüyle eşit uzaklığı değil, kıyının genel yönünü esas alan bir coğrafi metod seçmiştir (ILM 1986, C. 25, s. 251, para. 111).

anlam verileceği meselesini sonucu belirleyici konuma getirir. Adalar iki aşamada rol oynar: İlki ilgili kıyıların belirlenmesindeki rolüdür. İçtiha-dın ilgili kıyıları belirlerken ait oldukları anakaranın bir parçası kadar yakın bir ilişkide olan adaları dahil ederek eşit uzaklığın çizilmesinde temel aldığı görülebilir¹³. Elbette, adaların ait oldukları devletin sınırlandırma alanına bakan yegâne hak kaynağı kıyılarının olması halinde ilgili kıyı olduklarına şüphe yoktur. Ancak anakara ile yarışan haklarının önemli ölçüde kısıtlanarak etki yarattığı görülür¹⁴. Bu husus adaların sınırlandırmadaki ikinci rolüdür yani, başlangıçta çizilen geçici eşit uzaklık çizgisine yaptıkları etkidir. Bir oluşumun kaya veya cezir yükseltisi değil de ada olarak sınıflandırılması dahi yani deniz alanlarına hak kazandırabilmesi, bunun etkisinin tam olacağı anlamına gelmez. Başlangıç olarak çizilen eşit uzaklık çizgisine yapacağı etkinin değerlendirilmesine geldiğinde, bu çizginin çizilmesinde esas alınan bazı adaların etkilerinin kısıtlandığı gibi, bu başlangıç eşit uzaklık çizgisinin çizilmesinde esas alınmamış olan adalara da sınırlı hatta sıfır etki tanınmaktadır. Örneğin, Tunus/Libya Davasında Jerba adası kıyı şekline bağlı olmayan bir metodun uygulanması ile tamamen gözardı edilmiş, Romanya/Ukrayna Davasında ise Yılan adası eşit uzaklığın çizilmesinde hiç rol oynamamıştır. Manş Denizi Tahkiminde Birleşik Krallığa ait Manş adaları Fransız kıta sahanlığının içinde çevrenmiştir. Nikaragua/Honduras Davasında ise Honduras'ın 4 adacığı sınırlandırma çizgisini sadece karasularının genişliğinde bir bombayla etkilemiş, ancak Nikaragua'nın

¹³ Örneğin Dahlak adaları, Kamaran adası, 1998 Eritre/Yemen Tahkimi, II. Safha, para. 139, 151 (RIAA, 2006, C. XXII, s. 335).

¹⁴ Örneğin, 1992 St. Pierre ve Miquelon Tahkiminde (ILM, c. 31, 1992, s. 1145) Fransız adaları, 2012 Nikaragua/Kolombiya Davasında Kolombiya adaları.

Edinburgh adacığı ile 24 nm'den az bir arayla karşı karşıya olduklarında aralarındaki kısa segmentte eşit uzaklık çizilmiştir¹⁵. Bangladeş/Myanmar Tahkiminde ise Hakem Mahkemesi Bangladeş'in meskun St. Martin adasına, Myanmar kıyısının uzanımını keseceğı gerekçesiyle sadece karasularını koruyacak bir etki tanımış, eşit uzaklığın çizilmesinde kullanmamıştır¹⁶.

Adalar konusunda önemli bir husus da kıyı uzunluklarının fazla olmasıdır. Tarafların ilgili kıyılarının arasındaki uzunluk farkı hem sınırlandırma için ilgili durumlardan biridir, hem de sonucun hakkaniyete uygunluğunu belirleyecek orantıyı etkiler. Özellikle anakara ile yarışıklarında ada olma özelliğinden öteye kıyılarının kısalığı, adaların etkisini azaltmaktadır. UAD, Libya/Malta Davasında bu ilgili duruma dayanarak eşit uzaklık çizgisini 18 enlem derece kadar ada devleti Malta'nın kıyılarına doğru yanaştırmıştır¹⁷. Nikaragua/Kolombiya Davasında ise anakarasının sınırlandırma alanına uzanımı bulunmayan Kolombiya'nın adalarından oluşan kıyıları ile Nikaragua arasındaki eşit uzaklığı, kıyı uzunluklarının arasındaki fark sebebiyle Nikaragua anakarası lehine ayarlamıştır¹⁸.

¹⁵ Para. 302, 320.

¹⁶ Bangladeş/Myanmar Davası, ITLOS Reports 2012, s. 4, para. 318.

¹⁷ Libya/Malta Davası, ICJ Reports 1985, s. 13, para. 68-73.

¹⁸ Para. 229-235. Ancak Divan 1:8.2 olarak tespit ettiği farkın dahi eşit uzaklık meto-
dundan ayrılmasını ve Nikaragua'nın ileri sürdüğü üzere cep bölgeler metodu ile
başlangıç yapmasını gerektirecek bir durum olmadığı görüşündedir (para. 196).

II. İÇTİHADIN VE DEVLETLERARASI ANDLAŞMALARIN YAKLAŞIMI FARKLI MI?

Aralarındaki uyuşmazlıkların çözülmesi amacıyla yapılan müzakerelerde devletler, sıklıkla hukuki mütalaa alırlar¹⁹. Görüşmelerde de hukuk kurallarına atıf yapılması, mahkemeye gidilmesi halinde elde edileceği değerlendirilen sonucun kerteriz alındığı söylenebilir²⁰. Ancak devletlerin UAD'nın da belirttiği üzere, “devletlerin hakkaniyetli bir usulü uyguladıklarını temin etmek için dikkate alabilecekleri mülahazaların hukuki bir sınırı yoktur ... farklı mülahazalara verilecek göreceli değer her bir vakanın koşullarına göre değişecektir.”²¹. Nitekim anlaşmaların içtihat-tan daha esnek olduğunu da gösterir bir örnek olarak 1974 Japonya - Güney Kore anlaşması, aidiyetleri değil ama sınıra etkisi tartışmalı olan adalar sebebiyle sınır çizmek yerine tartışmalı alanda bir ortak işletme alanı tesis etmeyi tercih etmiştir²². Öte yandan örneğin, Barbados/Trinidad ve Tobago Tahkimini, zorunlu olduğunu reddederken bile eşit uzaklık metodunu kullanmaya iten, “özel tespitlerde bulunmaktan

¹⁹ Brownlie, I.: *Principles of Public International Law*, 1990, 4. Baskı, Oxford, s. 708.

²⁰ Örneğin Polonya Dışişleri Bakanı Jacek Czaputowicz, Danimarka ile Baltık Denzinde sınırlandırmaya dair anlaşmanın imzalanması nedeniyle yapılan ortak basın açıklamasında, “görüşmelerin BMDHS ve ilgili içtihadı uygun olarak yürütülmesiyle varılan hakkaniyete uygun çözüm ile sonuçlandığını” belirtmiştir (vurgu eklenmiştir) <<http://um.dk/en/news/NewsDisplayPage/?newsID=B359C775-6EED-43E1-9AF1-5E2D9300B4CF>>, (et. 6 Kasım 2018).

²¹ Kuzey Denizi Kıta Sahaneliği Davaları, ICJ Reports 1969, s. 3, para. 93.

²² Bowett, D.: “Islands, Rocks, Reefs and Low-Tide Elevations in Maritime Boundary Delimitations”, Charney, J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, C. I, 1993, Martinus Nijhoff, s. 131-151, s. 137 ve 1057-1090 (IMB).

kaçınma ihtiyacı[nın], kullanılan metodun belli bir ölçüde kesinlikle başlamasını gerektirmesi[dir].”²³.

Devletlerin uygulamasında tüm deniz alanlarına hak kazandırabilecek adalara dahi her zaman tam bir etki tanınmadığı görülür. 1993’te, sınırlandırma anlaşmalarının derlenmesi ile yapılan incelemede, devletlerin aralarındaki anlaşmalarda da özellikle kıyıların karşı karşıya bir ilişkide olduğu durumlarda eşit uzaklığın yaygın olarak kullanıldığı tespit edilir. Ancak, “hakkaniyetsizlikler eşit uzaklığın tadil edilmesi yoluyla (esas alınan noktaların seçimi veya kısmi etki) ele alınmakta”; yanyana kıyılar arasında eşit uzaklığın daha az kullanıldığı görülmekte, “düzgün olmayan coğrafi durumların hakkaniyetsizliğe yol açtığı düşünüldüğünde başka bir metod kullanılmaktadır”²⁴. Eşit uzaklık kıyı coğrafyasına bağlı uygulanan bir metod olduğu için bahsedilen “düzensizlikler” ve “hakkaniyetsizlikler”, arasında adaların olması şaşırtıcı değildir. Nitekim yine bu derlemede Bowett, altısı yargı kararlarının ardından gelen 78 sınırlandırma anlaşmalarını inceleyerek adaların etkilerini değerlendirir. Yazar’a göre adaların oynadıkları rol, anakaradan mesafeleri, politik statüleri, nüfusu veya kendi kendine yeterliliği gibi sosyal unsurlara göre değişmektedir²⁵. Oysa ki, içtihat, adaların politik veya sosyal durumlarını ilgili durum olarak kabul etmemekte, coğrafi konumlarının eşit

²³ Barbados/Trinidad ve Tobago Tahkimi, para. 306.

²⁴ Legault, L. - Hankey, B.: “Method, Oppositeness and Adjacency, and Proportionality in Maritime Boundary Delimitation”, Charney J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, Cilt I, 1993, Martinus Nijhoff, s.203-241, s.221. Aynı tespitler 2005’te tekrar yapılabilmıştır: Prescott, V. - Schofield, C.: *Maritime Political Boundaries of the World*, 2005, 2. Baskı, Martinus Nijhoff, s. 238.

²⁵ Bowett, IMB, s. 131-161, özellikle s. 147.

uzaklık metodunun uygulamasını etkileme derecesine göre değerlendirmektedir. Ama içtihat bu değerlendirmeyi de muhakkak yapmaktadır: devletin ilgili kıyısının sadece ada/adalardan oluştuğu durumlarda sadece bu karakteri yüzünden doğrudan hak kısıtlamasına gitmesi²⁶ de kıyı uzunlukları arasındaki farkı dikkate alarak etkisini kısıtladığı gibi, ana-kara ile birlikte bulunduğu durumlarda adaların durumunu yaratacağı sapma temelinde ele almadığı hiçbir dava da olmamıştır. 2005'te ilave 45 anlaşmayı daha inceleyen Prescott ve Triggs, çok çeşitli olmaya devam etseler de devletlerin uygulamalarının da benzer bir gelişme göstererek adaların rolünün artık çok daha mutedil olduğu sonucuna varır²⁷.

Aşağıda çeşitli örnekler ile bu kısıtlı etkileri ve neye bağlı olduklarına ilişkin bir tespit yapılmaya çalışılacaktır. Buna göre, adaların etkileri, sınırlandırma alanında tek başlarına hak kaynağı olmalarına veya anakaraları ile birlikte bulunmalarına göre, kıyı coğrafyasını esas alan eşit uzaklık gibi bir metodun uygulanmasında yapacakları etkiye (yani aslında buldukları konuma) göre, diğer kıyıya mesafelerine göre ve büyüklüklerine göre değişmektedir. Ancak tüm bunlar “genel coğrafi çerçeveden”²⁸ bağımsız olarak değerlendirilmemelidir. Yani sadece rakip kıyıya mesafesi değil, sınırlandırma alanının da örneğin bir eşit uzaklığın tadil edilmesi için ne kadar imkan tanıdığı da adanın etkisini değiştirebilmektedir.

²⁶ Bkz. aşağıda değinilecek olan Libya/Malta Davası, St. Pierre Miquelon Tahkimi, Nikaragua/Kolombiya Davası.

²⁷ Prescott, V. – Triggs, G. (ed.): “Islands and Rocks and their Role in Maritime Delimitation”, David A. C. - Robert W. S.: *International Maritime Boundaries*, Cilt V, 2005, Brill, s. 3245-3280, s. 3277 (Prescott, V. - Triggs, G, *IMB C. V*)

²⁸ Libya/Malta Davası, para. 47.

III. ADALARIN DENİZ ALANLARI İÇİN HAKLARI ANAKARALARA NAZARAN FARKLI MIDIR?

Adaların sınırlandırmada etkisine geçmeden önce, sınırlandırmanın çatışan bir alanda hak kazandırabilme imkanını ele almak gerekir zira bu aslında sınırlandırmaya geçilebilmesinin önkoşuludur. Gerek BMDHS m. 121(2), gerekse içtihat adalarla anakaraların kıyıları arasında bu bakımdan bir fark görmez. Ancak, Üçüncü Deniz Hukuku Konferansı boyunca Türkiye, Romanya ve Afrika devletlerinin adaların hak kazandırma bakımından sınırlı kapasiteleri olduğuna ilişkin görüşleri²⁹ de tamamen gözardı edilmemiştir. BMDHS m. 121(3) uyarınca insan yerleşimine imkan vermeyen veya kendine ait ekonomik hayatı olmayan kayaların, kendi kıta sahanlığı veya MEB hakları yoktur. Her ne kadar bu “kaya” ayrımı ilk defa 121(3)’te yapılsa da UAD m.121’in bir bütün olarak, yani adaların hak yaratma kapasiteleri ile birlikte kayaların bunun istisnasını teşkil etmelerini, tümü teamül hukukuna geçmiş olan bölünmez bir rejim olduğunu ifade etmiştir³⁰.

Ne var ki kayalara ilişkin temel sorun, tanımın tam uygulanmasında ortaya çıkmaktadır. İnsan yerleşimi geçici olabilir mi yoksa daimi mi olmalıdır? Kendine ait ekonomik hayat – insanlardan tamamen bağımsız olarak ekonomik hayat fikri pek mümkün olmasa da – ticari veya üreti-

²⁹ Nordquist, M. H. - Nandan, S. N. - Rosenne, S. (ed.): “United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 – A Commentary”, Martinus Nijhoff, 1985 (Virginia Commentaries), C. III, s. 332-334, 336.

³⁰ Nikaragua/Kolombiya Davası para. 139.

me içeren bir niteliği barındıracak kadar kompleks mi olmalıdır?³¹ Ya da dışarıdan beslenen bir insan hayatı kafi midir? Başka bir ülke kesiminden getirilen kaynakların kullanılması ile kayaya suni olarak³² bir ekonomik hayat yaratılması, bunun statüsünü değiştirmek anlamına geleceğinden, kabul edilemeyecektir³³. İzlanda/Norveç Uzlaştırma Komisyonu, adadaki meteorolojik istasyonun personelini oluşturan 25 kişilik personelden ibaret bir insan yerleşiminin ancak gemiyle gönderilen erzak ve malzeme ile devam ettirilebildiği 380 km²lik Jan Mayen'in ada sayılması gerektiğini belirtmiştir³⁴. Ancak içtihadın çoğunlukla doğrudan bu konuya ilişkin bir tespit yapmaksızın karara vardığı ya da bu tanım ile ilgili açık değerlendirme yapmasına gerek kalmayacak şekilde sınırlandırmayı yaptığı görülür. Örneğin, Ukrayna'nın kıyıdan 23 nm açıktaki 0.17 km²lik Yılan adası'nın sadece karasuları ile sınırlı bir yarı cebe konması ve eşit uzaklık metoduyla çizilen kıta sahanlığı ve MEB için ortak sınırının inşa edildiği kıyı hattına dahil edilmemesinin³⁵ sebebi açıklanmamıştır. Acaba aksi tavrın başlangıç eşit uzaklık çizgisini hakikaten hakkaniyete uygun olmayan bir sonuca yol açacak şekilde saptıracağı için mi yoksa zaten bir kaya olarak kabul edilmesi midir? Aynı ta-

³¹ Bu yönde görüş: Kolb, R.: "L'interprétation de l'article 121 paragraph 3, de la Convention de Montego Bay sur le droit de la mer", (1994) 40 *AFDI* s.906'dan naklen Tanaka, s. 67.

³² 2016 Güney Çin Denizi Tahkimi, <<https://pca-cpa.org/wp-content/uploads/sites/175/2016/07/PH-CN-20160712-Award.pdf>>, (et. 17 Temmuz 2017), para. 509-510.

³³ Bowett, D.: *Legal Regime of Islands in International Law*, 1979, Oceana, s. 34; Güney Çin Denizi Tahkimi.

³⁴ Norveç/İzlanda Uzlaştırma Komisyonu raporu, *International Boundary Cases: The Continental Shelf*, Grotius, 1992, C. 1, s. 685, 803. UAD da Grönland ile arasındaki sınırlandırmada Jan Mayen'in ada olarak statüsünü sorgulamaksızın karar vermiştir (Jan Mayen Davası, ICJ Reports 1993, s. 38).

³⁵ Romanya/Ukrayna Davası, ICJ Reports 2009, s. 61.

vır, Bangladeş/Myanmar Tahkiminde Bangladeş'in 7000 nüfuslu St. Martin adası için de uyguladığından, hak kazanımı ile mi yoksa sınırlandırmada etkisi ile mi ilgili olduğunun tespiti güçleşmektedir.

Elbette kıyı devletleri alanlarını maksimize etmeye yönelik iddialar ileri sürmeye devam etmektedir. Gerçekten de 400 nm içinde başka bir kara olmayan bir ada 431,014 km² karasuları ve MEB toplamına hak kazandıracakken, bir "kaya" olarak tanımlandığı takdirde 1550 km² karasuları ile yetinecektir³⁶. Ancak bu iddialar her zaman da kabul görmeyebilmektedir. Örneğin, Yargıç Bodislav Vukas, Avustralya'nın Heard Adası (368 km²) ve McDonald Adasından (2.5 km²) kaynaklanan MEB ilanına, ve Fransa'nın da aynı bölgedeki Kerguelen adalarından (tüm takımada toplam 7215 km²) MEB ilanına itirazını ayrı birer beyanla iletmıştır³⁷.

Bu konudaki tek geri adım Birleşik Krallık'ın Rockall Adalarından yaptığı Balıkçılık bölgesi ilanını, BMDHS tarafı olmasına bağlı olarak bunları değil Shetland adalarını temel alarak tadil etmesi olmuştur³⁸.

Buna ilişkin en açık karar olan Güney Çin Denizi Tahkimidir. Aslında sınırlandırma davası olmasa da tartışmalı bölgedeki çeşitli coğrafi oluşumların niteliğinin sınırlandırma açısından kritik önemini ortaya koyar. Örneğin sadece bir cezir yükseltisi olduğu tespit edilen *Mischief resifi*-

³⁶ Schofield, s. 21.

³⁷ Sırasıyla, Volga Davası (Rusya/Avustralya), ITLOS Reports 2002, s. 4, Başkan Yardımcısı Vukas'ın Beyanı, para. 6. ve Monte Confurco Davası (Sejšeller/Fransa) ITLOS Reports 2000, s. 80, Yargıç Vukas'ın Beyanı, para. 3. Kerguelen adasında daimi insan yerleşimi bulunmamakla birlikte Jan Mayen'e benzer şekilde, tüm yıl bilimsel araştırma ekipleri bulunmaktadır (Schofield, s. 30).

³⁸ Anderson, D. H.: "British Accession to the UN Convention on the Law of the Sea", ICLQ, C. 46, 1997, s. 761-768, s. 778.

nin – kaya bile olmadığına göre karasularına hak kazandırabilecek bir toprak dahi olmadığı dolayısıyla – ne aidiyet tartışmasına ne de ardından sınırlandırma uyuşmazlığına konu olamayacağı açıktır³⁹. BMDHS m. 121(3) yorumu açısından ise Hakem Paneli UAD’na referansla belirleyici özelliğin büyüklük olmadığını hatırlatır⁴⁰. İnsan yerleşiminin ise geçici olmaması gerektiği belirtilir. Adayı periyodik olarak kullanan göçer toplulukların durumu pek ala bu koşula uygun olsa da, önemli olan birkaç bireyden bile ibaret olsa oluşumu “yuva olarak benimseyen ve kalan” kişilerin olmasıdır⁴¹. Balıkçıların, uzun süre bile olsa, geçici barınmaları bu kriteri karşılamaz⁴². Kendine ait ekonomik hayat ise, ne adanın etrafındaki sularla ilgili olan balıkçılık gibi faaliyetlerden ibaret olabilir, ne de adadaki doğal kaynakların başka bir yerdeki nüfusun kullanımını için çıkartılmasından⁴³. Bu çerçevede, Spratly adalarında sular yükseldiğinde dahi yüzeyde kalan hiçbir kara parçasının, doğal halinde BMDHS m. 121(3) anlamında insan yerleşimini destekleyebilme veya kendi ekonomik hayatı olma özelliği olmadığını, ve böylece – bir anakara veya adanın parçası olmadıkları müddetçe tek başlarına - ne kıta sahanlığı ne de MEB hakları olacaklarına hükmedilmiştir⁴⁴.

Bazı durumlarda ise kayaların dahi eşit uzaklığın çizilmesinde rol oynayabildiğini görülür. Ama bu durum, kayanın kendisinin etkisi değil, ilgili

³⁹ 2016 Güney Çin Denizi Tahkimi, para. 374-378, 383, 632.

⁴⁰ UAD’nın Nikaragua/Kolombiya Davası, para. 37’ye atf yapan Güney Çin Denizi Tahkimi para. 538.

⁴¹ Güney Çin Denizi Tahkimi, para. 542.

⁴² Para. 618.

⁴³ Para. 543.

⁴⁴ Para. 478-647.

kıyı olduğu tespit edilmiş olan bir başka kıyının parçası sayılacak derecede yakın ilişkide olan adalar saçağının bir parçası olması hasebiyledir yani adanın veya kayanın kendi kıyılarının yarattığı sıfat ile değil de arkasındaki anakaranın bir parçası olarak etkilerinin olduğunu görürüz. Eritre/Yemen Tahkiminin, eşit uzaklığı çizmek için esas aldığı kıyıların Eritre tarafına, anakara ile yakın ilişkisi sebebiyle dahil ettiği Dahlak grubunun içinde isimsiz kayaların olmasına rağmen daha açıktaki Negileh Kayası'nın göz ardı etmesi bunun iyi bir örneğidir⁴⁵.

Ancak her halukarda hatırlanmalıdır ki esas hatların belirlenmesi ve eşit uzaklık için kullanılacak noktaların belirlenmesi aynı şey değildir. “Kıyı devletinin kıta sahalığının ve MEBsinin genişliğini ölçmek amacıyla esas hatlarını belirlemesi ile komşu devletler arasında kıta sahanlığı ve MEB sınırını oluşturan eşit uzaklık çizgisinin esas alacağı noktaların belirlenmesi birbirinden farklıdır”⁴⁶. Örneğin esas hat olarak kullanılabilen bir cezir yükseltisi dahi eşit uzaklığın inşa edilmeye başlanacağı kıyı hattının bir parçasını oluşturmadığına hükmedilebilir⁴⁷. Ama bu muhakkak etkisinin olacağı anlamına gelmez. Nitekim Katar/Bahreyn Davasında, Fasht-Al-Azm, Sitrah adasının bir parçası olarak kabul edilse bile karasularının sınırlandırmasında kullanılmamıştır⁴⁸. Katar ve Bahreyn'in ortasındaki küçük ve gayrimeskun Qit'at Jaradah ise sınır üye-

⁴⁵ Eritre/Yemen Tahkimi II. Safha, para. 142-146. Buna karşılık, açıktaki iki devletin kıyıların ortasında bulunan gayrimeskun Jabal al-Tayr adacığı ile ve Zubayr adacıklarının, ilgili kıyıların bir parçası olmadıkları için eşit uzaklık için kullanılmadıkları (para. 147) ama yine de karasularını korudukları (para.160) görülür.

⁴⁶ Romanya/Ukrayna Davası, para. 137.

⁴⁷ Katar/Bahreyn Davası, para. 201-202

⁴⁸ Para. 216.

rinde orantsız etkisi olacağı için eşit uzaklığın çizilmesinde – karasuları kısmı dahil olmak üzere – kullanılmamıştır⁴⁹.

IV. KARASULARI SINIRLANDIRMASINDA ADA/KITA SAHANLIĞI/MEB SINIRLANDIRMASINDA ADA

1958 Cenevre Sözleşmelerinde de, BMDHS’nde de karasularının sınırlandırılması ile kıta sahanlığı ve MEB sınırlandırılması kuralı farklı ifade edilmiştir. Ancak tüm bu bölgelerin tek bir çizgi ile sınırlandırılmasının talep edilmesi ve eşit uzaklık metodunun tercihi, bu kuralların birbirine asimile edilmesine yol açmıştır⁵⁰. Ancak aynı metod kullanılsa da adaların bu metodun uygulanması bakımından etkisi, karasuları sınırlandırmasında rol oynadıklarında ve kıta sahanlığı veya MEB sınırlandırmasında rol oynadıklarında farklı olmaktadır⁵¹.

Bunun yakın zamanlı bir örneği, Bengal Körfezinde Bangladeş ve Myanmar arasındaki sınırlandırmada Bangladeş’in St. Martin adasının etkisinde görülebilir. Hakem Paneli, adaların karasuları sınırlandırmasında kısıtlı etki yaptığı davaların olduğunu hatırlatmakla birlikte bunların, Katar/Bahreyn Davasındaki Qit’at Jaradah gibi, genellikle “önemsiz oluşumlar olduğunu”; oysa ki St. Martin adasının büyüklüğü, nüfusu, ekonomik ve diğer faaliyetleri sebebiyle karasuları sınırı için çizilecek eşit uzaklığa tam etki etmesine karar vermiştir⁵². Ancak, “Hakem pane-

⁴⁹ Para. 195 ve 219.

⁵⁰ Coğrafyaya dayalı olması sebebiyle nötr olan kriterlerin çok-amaçlı sınırlandırmaya daha uygun olması, bu suretle eşit uzaklık çizgisinin devam etmesi hakkında örneğin bkz. Katar/Bahreyn, para. 173-176, 225-230.

⁵¹ Bangladeş/Myanmar Davası, para. 148.

⁵² Bangladeş/Myanmar Davası, 2012, para. 151-152.

linin belirlediği karasuları sınırı, bölgedeki çok sayıdaki cezir yükseltisine hiçbir değer vermemiştir.”⁵³. Kıta sahanlığı ve MEB sınırının çizimine geçildiğindeyse, yan yana olan kıyıların arasındaki kara sınırının hemen Myanmar tarafında yer alan 7000 nüfuslu ada, yine kullanılan orta hattın çiziminde esas alınarak kullanılan kıyı hattına dahil edilmemiştir. Dahası, “kara sınırının hemen Myanmar tarafındaki” lokasyonu yüzünden, 4.5 mil açıktaki 7000 nüfuslu bu adaya herhangi bir ek etki tanınması, “Myanmar’ın kıyılarının denize uzantısını keserek” “sınır çizgisinin arzu edilmeyen biçimde çarpıtılmasına” yol açacağı belirtilecek reddedilmiştir⁵⁴. Panel aslında sadece St. Martin adasını değil, bölgedeki “diğer tüm adaları da gözardı ederek eşit uzaklığın çizilmesinde münhasıran anakara üzerindeki noktaları kullanmıştır.”⁵⁵.

Yargı kararlarında, adaların karasuları hakkı, ada ne kadar küçük de olsa, anakaranın kıta sahanlığı/MEB hakkıyla çakıştığında, daha üstün tutulduğu görülür. Bir adanın diğer devletin kıta sahanlığı/MEBsi içinde bir cep/yarı cep içine alındığı davalarda, karasularının olayda uygulanabilir genişliğinin altına düşülmemesini bu durumu ortaya koymaktadır. Yukarıda bahsedilen St. Martin adasına çok benzer şekilde, başlangıçtaki eşit uzaklık çizgisinin çizilmesinde esas alınmayan ve bu çizginin üzerinde sadece karasularının genişliğini koruyacak kadar bir bombe yaratan Yılan adası⁵⁶, Manş Denizi Tahkiminde Guernsey, Jersey gibi Manş ada-

⁵³ Schofield, C. – Telesetsky A. - Seokwoo L.: “A Tribunal Navigating Complex Waters: Implications of the Bay of Bengal Case”, *Ocean Development and International Law*, C. 44, 2013, s. 363–388, s. 368.

⁵⁴ *Bangladeş/Myanmar Tahkimi*, para. 265.

⁵⁵ Schofield, Telesetsky, Lee, s. 383, dn. 54.

⁵⁶ *Romanya/Ukrayna Davası*, para. 149.

ları⁵⁷, Nikaragua/Honduras Davasında, kıyının açığındaki Bobel Cay, Savanna Cay, Port Royal Cay and South Cay mercan adaları⁵⁸, Nikaragua/Kolombiya Davasında sadece bir metrekare kadar kısmı daimi olarak su yüzeyinde kalan bir “kaya” dahi olsa Alburquerque mercan adası⁵⁹ bunların örnekleridir.

“Divan hiç bir zaman, bir devletin adasının etrafında karasuları ilan etme hakkını başka bir devletin kıta sahanlığı ve MEB hakkı ile çakıştığı gerekçesiyle sınırlamamıştır.”⁶⁰. Bu, Hakem Panellerinin de benimsediği bir tavidir. Örneğin, “Bangladeş’in, St. Martin adasının etrafında 12 millik karasularına hakkı bulunmaktadır. Aksine bir sonuç, Myanmar’ın kıta sahanlığı/MEBndeki egemen hak ve yetkilerine Bangladeş’in karasularındaki egemenliğinden daha fazla ağırlık verilmesine yol açar.”⁶¹.

Fransa’nın ilgili alandaki yegane kıyıları olan St. Pierre ve Miquelon adalarının Kanada’nın anakarasında Newfoundland kıyılarıyla çakışmasının Hakem Panelince sınırlandırılma biçimi de bir başka örnektir.

⁵⁷ Manş Denizi Tahkimi, *RIAA*, C. XVIII, s. 3-413, para. 187. Mahkeme, Birleşik Krallık’ın sadece 3 nm karasuları ilan etmiş olmasına rağmen dava boyunca 12 nm karasularının uluslararası hukukta Kabul gördüğü görüşünü savunmuş olmasına ve Fransa’nın 1971’de karasularını 12 nm’e genişletmiş olmasına dayandırmıştır. (*ibid.*).

⁵⁸ Nikaragua, bu adalara sadece 3 nm karasuları genişliğince etki tanınması gerektiğini savunmuştur (para. 263) Fakat UAD bu adaların 12 nm karasuları hakkını, “Nikaragua adalarının etrafındaki karasularına tabi olarak” kabul etmiştir. (Nikaragua/Honduras Davası, para. 302). Nitekim Bunların, Nikaragua’nın Edinbourgh adası ile arasında karasuları sınırlandırması yapılmıştır (para. 303-305).

⁵⁹ Nikaragua/Kolombiya Davası, para. 180. Alburquerque’den farklı olarak eşit uzaklığın çizilmesinde kullanılmayan Quitasüño kayası (BMDHS m. 121(3) mamasında) ve Serrano dahi 12 nm karasuları ile Nikaragua kıta sahanlığı/MEB alanı içinde çevrelenmiştir (para. 238).

⁶⁰ Nikaragua/Kolombiya Davası, para. 178.

⁶¹ Bangladeş/Myanmar Davası, para. 169.

Fransız adalarının kuzey batı kıyıları ile Newfoundland'ın güneye uzanımının çakışması, 24 nm boyunca eşit uzaklık ile sınırlandırılmış ama, bunun ardından aynı çizgi devam ettirilmemiş, tam tersine St. Pierre ve Miquelon adalarının tam güney yüzleri ile Atlantik Okyanusuna uzandıkları 10.5 nm genişlikteki koridora ulaşana kadar 24 nm genişliğinde adaları çevirmiştir⁶². Yani adaların karasuları sınırlandırılmasında anakaralarla başa baş gidebilen etkisi, kıta sahanlığı sınırlandırılmasına çevrildiğinde aynı ağırlığı devam ettirememiştir. Fransız adalarını kuzey batıda çevreleyen alanın genişliğinin 12 nm karasuları boyunca değil de 24 nm bitişik bölge genişliğince olmasının gerekçesi Mahkeme tarafından açıklanmamıştır. Ama Mahkemenin St Pierre ve Miquelon'un, Kanada kıta sahanlığındaki bazı çıkıntılar” olduğuna dair Kanada görüşünü reddedip, Fransız kıyısı olarak haklarını teyid etmesi⁶³, 24 nm genişliğinin “ada”nın etkisinin ağırlığından ziyade, devletin o bölgedeki haklarını temsil eden tek unsur olmasına bağlı olduğunu düşündürmektedir.

Burada bir ayırımın hatırlatılması uygun olacaktır: Özellikle sınırlandırma alanında adaların, anakaraları ile birlikte yer aldıkları durumlarda, adaların tamamının bu sınırın çizilmesinde yer almadığını, hatta yukarıda bahsedilen gibi tam bir cep içinde bırakılabildikleri görülmektedir. Bu, o spesifik adanın hakkının inkar edildiği anlamına gelmez, genel coğrafi durum içinde belirlenen ilgili kıyılar ve sınırlandırma metodunun icrası bakımından bir “etkisinin” olmadığı anlamına gelir. Ancak, adanın yegane hak kaynağı kıyı olması halinde bu “atlama” yani arkasındaki

⁶² Para. 69-71.

⁶³ Para. 46-47.

kıyının kıta sahanlığı/MEB haklarını engellememesi durumu pek görülmemektedir. Yani, örneğin bir ada devletinin diğer bir ada devletinin kıta sahanlığına tamamen hapsedilmesi beklenmemelidir. Ama bu çerçeveden kurtulma mutlak eşit uzaklık uygulanmasını da gerektirmektedir. Nitekim, Fransa'nın tek ilgili kıyısı olan St. Pierre ve Miquelon'un 200 nm ötesindeki kıta sahanlığına haklarını sadece 10 nm genişliğindeki güney cephesi koridorundan sağlayabilmiştir.

V. ADALARIN SINIRLANDIRMADA ETKİSİ

Adaların coğrafi konum ve ilişkilerinin çeşitliliği gibi, sınırlandırma hattının belirlenmesindeki farklı rolleri hakkında kesin, genel geçer yarıya varılmasını güçleştirse de, anakaralara nazaran daha kısıtlı şekilde ele alındıkları gözlemi de yanlış olmaz. Asıl önemli olan ise, bu etkinin “kısıtlı” olmasına yol açan faktörlerin ne olduğudur. Aşağıda, çeşitli durumlara göre tasnif edilip incelenmiş örnekler değerlendirilecek, adaların etkisinin anakaraya nazaran kısıtlı olduğu, tam etki yaptığı örneklerin dahi aslında bu kısıtlı niteliğini çürüten değil, destekleyen şekilde, ada olmasından, bazan hatta coğrafi durumdan başka bir sebebe dayalı olduğu gösterilecektir. Bunların ardından adaların etkisine ilişkin bir önerme yapılacaktır: Bu özetle, adaların boyutu kadar, oranının önemli olduğu; bu oranın da hem rakip kıyıya nazaran hem de genel sınırlandırma bölgesindeki ölçüğü içinde belirlendiğidir.

Daha erken tarihli içtihadın, adaların varlığını, uygulanacak metodun seçimi aşamasından itibaren dikkate aldığı görülür⁶⁴. Ancak yukarıda da

⁶⁴ Örneğin bkz. Gine/Gine Bisso Tahkimi.

özetlendiği üzere, artık metod olarak eşit uzaklığın coğrafi imkansızlık, haricinde neredeyse varsayılan metod haline gelmesiyle adaların rolü, bu eşit uzaklığın çizilmeye başlanacağı ilgili kıyıların belirlenmesi ve çizilen eşit uzaklığa yapacakları etkinin kısıtlamaya gerek olup olmadığı değerlendirilmesi açısından ele alınmaktadır⁶⁵. Ancak bu tavrın basmakalıp yaklaşımın her zaman uygun olmadığı bizzat UAD yargıçlarının ayrı oy ve beyanlarında açıkça ifade edilir⁶⁶.

Tek başlarına adaların, ilgili bölgede hak yaratan kıyıları olduklarında, yani ait olduğu devletin sınırlandırma bölgesindeki tek hak kaynağı olduklarında yaptıkları etki ile, anakaraları ile birlikte yer aldıkları bir coğrafyadaki etkileri farklıdır. Bunun sebebi iki *devletin* arasındaki sınırlandırmanın arasında yapılacağı “ilgili kıyıların” belirlenmesindeki rollerindeki farklılıktır. Örneğin, St. Pierre ve Miquelon adalarının tam bir cep bölge ile sarmalanmayıp ne kadar kısıtlı da olsa 200 nm ötesi kıta sahanlığına kadar uzanan bir koridorunun olması, buna karşılık Manş Denizi adalarının karasuları genişliğinde bir cep bölgeye kapatılmasının

⁶⁵ Adaların etkisi bu iki hususta birbirinden farklı ve ayrıdır. UAD Katar/Bahreyn Davasında yaptığı üzere bazan her bir adacığı esas alıp eşit uzaklığı çizdikten sonra adaların etkisini azaltma yoluna gitmektedir. Bu durumda aslında bu iki kalem gerçekten de birleşmiş olur. Ama örneğin Eritre/Yemen Tahkimi II. Safha, Romanya/Ukrayna Davası, Bangladeş/Myanmar Davasında olduğu gibi bazı küçük adaları veya orta yerdeki adaları dikkate almaksızın eşit uzaklık çizildikten sonra bu adaların, etkilerinin başlangıçtaki eşit uzaklığa eklenmesini gerektiren bir ilgili durum olup olmadıkları incelenmektedir; ki bu durumda iki kalem açıkça farklı demektir.

⁶⁶ Örneğin Kolombiya'nın adalarının uzanımı ile Nikaragua'nın anakara ve adalarının uzanımının sınırlandırıldığı Nikaragua/Kolombiya Davası'nda eşit uzaklık ile başlanması, Yargıç Abraham tarafından “son derece uygunsuz” olarak (Ayrı Oy, para. 24), Yargıç Keith tarafından “bu pek olağandışı coğrafi bağlamda hakkaniyete ulaşmak üzere farklı metodların uygulanması gerektiği” düşüncesiyle (Beyan, para.13) ve Yargıç Xie tarafından yine “uygunsuz” olarak (Beyan, para. 5) eleştirilmiştir.

sebebi budur⁶⁷. Devletin sınırlandırma alanındaki yegane hak kaynağını oluşturan adanın, ana karası sınırlandırma bölgesinde yer almayan bir devletin bağımlı adası olması ile bağımsız bir ada devleti olmasının farklı olabileceğine ilişkin ibareler görülebilir. Örneğin Malta'nın, bağımsız bir devlet olduğu için bir devletin ülkesinin bir parçası olması durumundan farklı olacağı kabul edilmiş ve İtalya'nın bir parçası olması durumundan daha kötü bir pozisyonda olmaması gerektiği değerlendirilmiştir⁶⁸. Öte yandan, sırf bağımsız devlet olması Malta'nın kıyılarının Libya ile arasındaki uzunluk farkı sebebiyle eşit uzaklığın Malta aleyhine ayarlanmasının önüne geçememiştir. Keza, Kolombiya'nın anakarasının ilgili bölgenin dışında kaldığı ve devlet olarak haklarının kaynağını sadece Providencia, Santa Catalina, San Andrés, Albequerque, ve East-Southwest ada ve adacıklarının oluşturduğu sınırlandırmada bu adaların Nikaragua karşısında, aynı St. Pierre ve Miquelon'un Kanada karşısında olduğu gibi, ebatlarından beklenenden fazla bir etkiye sahip olmalarının da sebebi budur. Öte yandan Kolombiya'nın bu bir dizi adasının karşısında bulunduğu Nikaragua'nın uzanımını önündeki bir perde gibi kesmeyeceği de ifade edilmiştir⁶⁹. Yani son tahlilde aslında adanın coğrafi özellikleri (kıyı uzunluğu, diğer devletin uzanımını ne derecede kesecek bir konumda olması gibi), adanın politik statüsünden daha önemli görünmektedir.

⁶⁷ Manş Denizi Tahkimi para. 200. Daha geniş inceleme için, Özbek, D.: "Islands and Maritime Boundary Delimitation in the Semi-enclosed Sea of the Aegean", Problems of Regional Seas, TÜDAV, 2001, s. 158-171.

⁶⁸ Libya/Malta Davası, para. 53, 72.

⁶⁹ Nikaragua/Kolombiya Davası, para. 215.

Sınırlandırma alanında anakaraları ile birlikte yer alan adaların etkisi içtihatla adaların kendi anakarasına ve rakip karaya karşı konumlarının ışığında ve (özellikle eşit uzaklık metodunun öne çıkmasının ardından daha kolaylıkla yapılabileceği üzere) sınır çizgisine yapacakları etkiyle değerlendirilmiştir. Anakaranın kıyısının ayrılmaz bir parçası olabilecek derecede yakın bir ilişki içindeki adalar genellikle sınır çizgisinin çizilmesinde tam etki ile rol oynamaktadır. Örneğin, “kıyının genel yapısının ayrılmaz bir parçasının oluşturan adaların tipik bir örneği” olarak Eritre’nin Dahlak adaları ve aynı sebeple Yemen’in Kamaran adaları eşit uzaklığın çizilmesinde tam etki yapan esas noktaları olarak kullanılmıştır⁷⁰. Kıyının ayrılmaz parçası olma ölçütü daha önce Gine/Gine Bisso Tahkiminde de sınırlandırma metodunu tanımlayan kıyıyı belirlemek için gözönüne alınmıştı⁷¹.

Kıyıdan ayrılmaz bir parça olmasa da ait olduğu devletin kıyılarına daha *yakın* konumda adaların etkilerine bakıldığında, hiç etki verilmemesinden, kısıtlı bir etkiye ve tam etkiye kadar farklı durumlar görülür. Yılan adası ne başlangıçtaki eşit uzaklığın çizilmesi için ne de kendisi hesaba katılmadan çizilen bu hatta karasularının genişliğinin ötesinde bir etkisi olmuştur⁷². Buna ek olarak, Gine/Gine Bisso Tahkiminde kıyıdan 2 ile 37 nm arasında uzaklığa yayılmış olan Bijagos adalarının da sınırlandırma metodu olarak belirlenen kıyıya dik açı çizgisinin temel alacağı geniş Batı Afrika kıyılarının yönünü belirlemekten öteye hiçbir etkisi

⁷⁰ Eritre/Yemen II. Safha, para. 127, 139, para. 150-151.

⁷¹ Gine/Gine Bisso Tahkimi, para. 95.

⁷² Ukrayna/Romanya Davası, para. 149, 187.

olmamıştır⁷³. Tunus/Libya Davasında da Jerba adasının belirleyici olacağı bölgede seçilen kara sınırının devam ettirilmesi metodunun kıyıdaki noktalara bağlı olmaması sebebiyle hiç etkisi olmamıştır⁷⁴. Manş Denizi Tahkiminde Scilly adaları, Libya/Tunus Davasında Kerkennah adaları, Maine Körfezi Davasında Seal adası adaların seçilen metod üzerinde yaratacağı etkisinin, yani sapmanın aşırı olması sebebiyle ve Nikaragua/Kosta Rika Davasında Little Corn ve Great Corn adaları da boyutlarının “küçüklüğü ve kıydan uzaklığı sebebiyle” (26 nm) kısmi etki yapmıştır. Bu kısmi etki örneklerinin yanyana kıyıları arasındaki sınırlandırma davaları olması da dikkat çekicidir.

Her iki devletin anakaralara kıyılarının *ortasında* adalar bulunduğu zaman, içtihat karasuları sınırlandırması kısmi olması durumunda içtihat, karasuları sınırlandırması durumu olması ve ikisi de anakaralar arası orta hattın yakınındaki adaların birbirini telafi ederek kullanılması örnekleri dışında ortadaki adalara hiçbir etki tanımaz. Eritre/Yemen Tahkiminde yaklaşık olarak anakaralar arasında bulunan Jabal al-Tayr ve Zubayr adaları anakaralar arası eşit uzaklığı hiç değiştirmez; anakaralar arası orta hattın tam üzerinde olan Zuqar adası sadece karasularını koruyacak kadar etki yapar ve Hanish adaları ise, karşısındaki Eritre kayalıkları ile aralarında bir karasuları sınırlandırması çerçevesinde ele alınır⁷⁵. Gine/Gine Bisso Tahkiminde Alkatraz adası da, onun gibi yanyana kıyıların söz konusu olduğu Bangladeş/Myanmar Davasında St. Martin adası

⁷³ Gine/Gine Bisso Tahkimi, para. 95, 98.

⁷⁴ Libya/Tunus Davası, ICJ Reports 1982, s. 18, para. 79, 120.

⁷⁵ Eritre/Yemen Tahkimi II. Safha, para. 147, 125, 128, 149, 153, 161.

da karasularını koruyabilmekten başka hiçbir etki yaratmaz⁷⁶. Bahreyn'in ana kıyıları ile Katar'ın tam arasındaki Qit'at Jaradah bu “önemsiz oluşumun orantısız etki yapmaması için” Zuqar veya Alkatraz veya St. Martin kadar etkiye sahip olamaz, sınır çizgisi bunun karasularını keser⁷⁷. Nikaragua/Honduras Davasında Honduras'a ait Babel Cay, Port Royal Cay, South Cay ve Savanna Cay ile Nikaragua'ya ait Edinburgh Cay, anakara kıyılarının oluşturduğu açı ortayı ile belirlenen sınırın tam üzerinde yer alırlar. Sanki hepsinin tam etkisi varmış gibi görünür⁷⁸ ancak aslında bu küçük kum oluşumların anakara ile değil, yine aynı kendine benzeyen bir başkası ile arasında sınırlandırma ilişkisi olacak şekilde karşılıklı bulduklarına dikkat edilmelidir. Yani aslında anakara ile yarışan ada değil, aynı kendi gibi konumda ve ebatla ada ile yarışan ada kıyısı sözkonusu olup, birbirlerinin etkisini **telafi** etmektedirler.

Adaların, ait oldukları devletin kıyılarından ziyade diğer devletin kıyılarına daha yakın oldukları durumların en iyi örneği Manş Denizi Tahkimindeki Manş adalarıdır. Hakem Heyeti bu adaları sadece “Manş ortasındaki ortayın ‘yanlış tarafında’ olmakla kalmayıp coğrafi olarak Birleşik Krallıktan tamamen ayrı” adalar olarak değerlendirerek⁷⁹ Fransız kıta sahanlığının içinde, karasuları genişliği ile sınırlı cep bölgelere kapatır. Yanlış veya doğru tarafı belirleyen çizgi, anakaraların esas alındığı noktalardan çizilen bir eşit uzaklıktır. Bu tür cep bölgenin diğer örneği Quitasueño ve Serrana kum banklarıdır. Bunlar, “daha büyük Kolombiya

⁷⁶ Gine/Gine Bisso Tahkimi para.111, Bangladeş/Myanmar Davası, para. 318.

⁷⁷ Katar/Bahreyn Davası, para. 219.

⁷⁸ Bu görüş için bkz. Tanaka, s. 216.

⁷⁹ Manş Denizi Tahkimi, para. 199.

adalarından hatırı sayılır uzaklıktaki bir mesafede yer alan küçük, izole oluşumların sınır üzerinde orantısız etkisi” olmaması için Nikaragua’nın kıta sahanlığı ve MEB içinde cep bölgelerde bırakılmıştır⁸⁰. Yukarıda ileri sürüldüğü üzere, bu adalar Kolombiya anakarası olmamakla birlikte sınırlandırmadaki ana kıyıları olduğu, etkilerinin de bu sebeple zaten normalde beklenecek olandan daha da fazla olabilmektedir. Daha da küçük oluşumların bu adalar gibi etki göstermesi tasvip edilmemiştir. Diğer yandan, Katar/Bahreyn Davasında Hawar adaları, eşit uzaklık çizilirken tam etkiyle değerlendirilmiştir. Fakat bu durum, kendi devletinden uzakta ve diğer devletin yakınındaki adaların etkisinin sınırlı olduğu önermesini çürütmez zira Hawar adaları hem sadece karasularının sınırlandırıldığı alanda etki göstermektedir hem de bu kadar dar bir alanda alternatif çözüm, Katar *karasularının* içinde Bahreyn *karasularından* oluşan cep bölgelerle sonuçlanacaktır. Böyle bir çözüm deniz içinde deniz ülkesi olması durumunu doğuracağı gibi, “çok karmaşık bir sınırlandırma çizgisine” yol açacaktır⁸¹. Böyle komplikasyonların olmayacağı Bengal Körfezinde ise, yanyana iki devlet arasında sınırlandırmada ait olduğu Bangladeş’ten ziyade Myanmar’a yakın olan St. Martin adası, ölçüsü, nüfusu ve ekonomik önemi gayet büyük olmasına rağmen kıta sahanlığı ve MEB sınırlandırmasında eşit uzaklık üzerinde hiçbir etki tanınmayarak sadece karasuları genişliğini koruyan bir yarı-cep bölgeye kapatılmıştır⁸².

⁸⁰ Nikaragua/Kolombiya Davası, para. 238.

⁸¹ Katar/Bahreyn Davası, para. 221. Karasularının birbirine cep bölgelerle içiçe girmesi Eritre/Yemen Tahkiminin II. Safha yargısında da reddedilmiştir (para. 155-159, özellikle 157).

⁸² Bangladeş/Myanmar Davası, para. 151, 309, 318, 337.

Özellikle bu son üç örneğin benzerlikleri ve farklılıkları, içtihadın adalarla ilgili uygulamalarına ilişkin yol gösterici bazı ilkelere daha varmaya imkan verir. Bangladeş/Myanmar Tahkiminde de teyid edildiği üzere⁸³, adaların (sadece kaya bile olsa⁸⁴) karasuları hakları, diğer devletin kıta sahanlığı veya MEB hakları karşısında korunmaktadır. İki devletin karasularının sınırlandırılması durumunda ise adaların etkisini sadece ada olmaları sebebiyle kısıtlamamaktadır. Karasularının sınırlandırmasının da ifade ettiği coğrafi bağlamda, yani **dar mesafelerde**, küçük adalar bile tam ağırlığa sahip olsa da, karasularının ötesinde, kıta sahanlığı ve MEB sınırlandırmasında durum değişmekte, adalar anakara karşısında çok daha dezavantajlı bir duruma geçmektedir. Örneğin, “kıta sahanlığının genişliğinin nisbeten mütevazı ve, hakkaniyete göre ayarlama imkanının buna mukabil ölçüde az olduğu”⁸⁵ Manş Denzinde, meskun ve özel politik statüsü olan Manş Adaları sadece karasularını koruyan cep bölgeler içinde bırakılmıştır. Hakem Heyeti’nin, gidermek için adaları cep bölgeye kapatmaktan başka yol görmediği hakkaniyetsizlik, adaların esas alınsalardı eşit uzaklık çizgisinde yapacakları sapmadır. Mesafeler darken adaların etkisinin çok kısıtlı olacağı, daha geniş olduğunda ise etkilerinin daha rahat değerlendirilebildiği Nikaragua/Kolombiya Davasında teyid edilir. Kolombiya adalarının cep bölgelerde kapatılmamasının gerekçesi, mesafenin Manş Denzinde olduğu gibi 7 nm değil 65 nm olmasıdır⁸⁶.

⁸³ Bangkadeş/Myanmar Davası, para. 169.

⁸⁴ Nikaragua/Kolombiya Davasındaki Quitasuñeo ve Serrana gibi.

⁸⁵ Manş Denizi Tahkimi, para. 201.

⁸⁶ Nikaragua/Kolombiya para. 198, 231. UAD ayrıca Manş Denizi’ndekinden farklı olarak burada Kolombiya adalarının anakaralarının olmadığı bir durumda tek hak kaynağı olduklarını da belirtir. (*ibid.*).

Sınırlandırma alanının sadece darlığı değil, yarı-kapalı bir deniz olması da adaların etkisini kısıtlayıcı bir durumdur. Adanın etkisi (hem eşit uzaklık çizgisine yapacağı etki hem de bunun sonucunda gereken düzeltmeler) adanın “genel coğrafi çerçevedeki”⁸⁷ yerinden de etkilenecektir. Örneğin “Malta’nın yarı-kapalı bir denizde nisbeten küçük bir oluşum olarak görüldüğü genel coğrafi çerçeve” bağımsız bir devlet dahi olsa adanın⁸⁸ anakaraya göre etkisinin azaltılmasına yol açmıştır. Dikkat edilirse sınırlandırma alanının darlığı sadece rakam olarak değerlendirilmemiş, ölçek büyütülerek, geniş bir etki ile ele alınmıştır. Yani kendi başına bağımsız bir devlet olan Malta bile *büyük ölçekte* bakıldığında Orta Akdeniz’de “küçük bir oluşum”⁸⁹ olarak görülebilmektedir.

Bu tespitleri, bizzat devletlerin kendi aralarında yaptıkları sınır anlaşmalarında adalarına attıkları ağırlık ve etkinin incelenmesi ile de teyid edebiliriz. Adaların sınırlandırma üzerindeki etkisinin değerlendirmek ve tasnif etmek için bir ayırım, adanın konumunu dikkate almaktır⁹⁰. 1993’te yayınlanan koleksiyonda sınırlandırma anlaşmalarını değerlendirirken Bowett de adaların konumuna göre bir tasnif yaparak şu sonuçları tespit eder: Adaların tek başına hak kaynağı olması halinde anlaşma-

⁸⁷ Libya/Malta Davası, para. 73.

⁸⁸ UAD burada, bir ada ile anakara arasında çoğunlukla olabilecek kıyı uzunlukları rafından bahsetmemektedir. Bu özellik, “ve *ikinci olarak*, Tarafların ilgili kıyıların uzunlukları arasındaki büyük fark” olarak ayrıca belirtilmiştir (para. 73, vurgu eklenmiştir).

⁸⁹ Para. 69.

⁹⁰ Diğer yöntem, adaların sonuç üzerindeki etkisini dikkate almaktır, ki aşağıda bu açıdan da yapılan bir tasnife değinilecektir. Bu yöntem, mahkemelerin izlediği yol ile diğeri de vardığı sonuçla karşılaştırma yapmaya imkan verir.

larda daha ağırlıklı rol oynadıkları görülür⁹¹. Anakara ile birlikte bulunduğuysa ada veya adaları, (Gine/Gine Bisso Tahkiminin tasnifine çok benzeyen bir şekilde) kendi anakarasına yakın, sınırlandırmaya konu ana karaların ortasında ve, kendi diğer devletin anakarasına daha yakın olmak üzere üç ayrı durumda inceler. Ait oldukları devletin anakarasına yakın konumdaki adalar olan sınırlandırma anlaşmalarının beşinde, adaların etkisinin ele alınmasını gerektirmeyen bir metodun uygulandığını ve bu anlaşmaların tamamının yanyana kıyılar arasındaki sınırlandırmalar olduğunu tespit eder⁹². Aidiyet tartışmalarına bağlı olarak adaların göz ardı edildiği yedi anlaşmayı da ayırdıktan sonra, diğer anlaşmaların kendi anakarasına yakın adalara verdiği etkinin tam etkiden, çeşitli şekillerde kısıtlanan veya azaltılan etkiye bir yelpazede olduğu görülür. Bunların tekrarına gerek olmamakla birlikte, bu kapsamlı çalışmanın bazı tespitlerini vurgulamak yerinde olur: “Birçok vakada, tam etkinin kabul edilmesi, her iki tarafın da kıyının açığında adaları olması sebebiyle birbirlerini telafi ettiği algısına dayalı görünmektedir.”⁹³. Bu *telafi etkisinin* sadece, 1975 tarihli Hindistan – Maldivler anlaşması⁹⁴ gibi karşılıklı kıyılar arasında değil, örneğin 1976 ve 1978 tarihli ABD – Meksika anlaşmalarında olduğu gibi yan yana kıyılar arasında da rol oynadığı da görülür⁹⁵. İnceleme, adaların, eşit uzaklık kullanıldığında taraflardan

⁹¹ Bowett, IMB, s. 132.

⁹² Bowett, IMB, s. 135. Ayrıca bunlara Libya/Tunus Davasında Jerba adası ve Gine/Gine Bisso Tahkimini de ekler (ibid.).

⁹³ Bowett, IMB, s. 137-8.

⁹⁴ Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): “International Maritime Boundaries”, C.II, 1993, Martinus Nijhoff, s. 1389-1399.

⁹⁵ Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): “International Maritime Boundaries”, C.I, 1993, Martinus Nijhoff, s. 427-445.

birine avantaj sağlayacak olması halinde ise ya başka bir metodun tercih edildiğini, ya da altı anlaşma örneğinde ve Manş Denizi Tahkiminde Scilly adaları ile Maine Körfezi Davasında Seal adasında olduğu gibi, adaların eşit uzaklık çizgisine etkisinin azaltıldığını tespit eder⁹⁶.

İlgili bölgede, ait oldukları devletin anakarası ile birlikte yer alan ve konum olarak iki tarafın kıyılarının ortasında bulunan adaların etkisine gelindiğinde, incelenen anlaşmaların arasında adalara eşit uzaklık için tam etki verenlerinin olduğu da görülür. Ancak bu tam etkiyi açıklayan bazı tespitler de yapılmıştır: Örneğin, Danimarka – İsveç Anlaşması'nın Danimarka adalarına tam etki veren kesimindeki alan “uçsuz bucaksız olmasa da, özellikle dar da değildir”. Venezuela'ya ait olan fakat hak kazandırıcı niteliği bile tartışmalı olabilecek Aves adacığının, hem ABD hem de Hollanda ile anlaşmalarda tam etki yapsa da hem, karşı kıyı 145 nm mesafededir, hem de bu muamelenin sebebi adalara tam etki verilmesinin ABD'nin genel politikası olmasıdır⁹⁷. Adaların tam etkisinin kimi zaman coğrafyadan çok daha başka sebeplerden ötürü olabileceğinin teyidi yine Aves'in, tam etki yapmasına göre hesaba katılmasına razı olurken Fransa'nın kaygısının aslında Pasifikteki Fransız adalarına aynı muameleyi istemesinin olmasında bulunabilir⁹⁸. Adaların – hele de beklenmeyen şekilde ve coğrafi koşulların dışındaki politik kaygılarla – tam etkisinin üçüncü devletler açısından kabul edilmemesi, hiç şaşırtıcı değildir. Nitekim Antigua & Barbuda, St.Kitts Nevis, St. Vincent Grenadines Aves adasının kıta sahanlığı ve MEB hakları ilanında kullanılmasını

⁹⁶ Bowett, IMB, s. 139.

⁹⁷ *ibid.*, s. 142.

⁹⁸ Prescott: *The Trouble with Islands*, s. 35.

protesto etmiştir⁹⁹. Yani aslında bu uygulamadan evleviyetle etkilenecek komşu devletler – ki ada devletleridir aynı zamanda – açısından dahi ileri sürülemeyecektir.

Ortadaki adaların kısıtlı etkisinin, artık kural olarak yerleştiğini ileri sürülebilmeye imkan veren bir örnek, İsveç'in Baltık Denizindeki iki adasının durumudur. 1988'de İsveç ve Sovyetler Baltık denizinde sınırlandırmalarını¹⁰⁰ yaparken İsveç'in 3184km² büyüklüğündeki ve 60 bin üzeri nüfuslu Gotland adasına ve üzerinde sadece bir park olan 44km² büyüklüğündeki Gotska Sandön adasına azaltılmış etki tanımıştır. Anlaşma, İsveç'in tam etki tanınması görüşü ile SSCB'nin adalara 12 millik cep bırakılarak anakaralar arası eşit uzaklık çizilmesi görüşlerini, tartışmalı bölgede farkın yüzde 75'in İsveç'e vererek uzlaştırmıştır. Bu politik bir uzlaşmayı sağlamanın bir unsuru o sırada ayrı bir balıkçılık anlaşması ile, İsveç'in aldığı yüzde 75 oranı ile aynı miktarda balıkçılık hakkını bu alanda Sovyetlere tanınması, karşılığında Sovyetlerin alanında kendi balıkçıları için hak elde etmesidir¹⁰¹. Ancak esas dikkat çekici olan, SSCB'nin dağılmasından sonra Estonya ile İsveç, aynı koordinatları esas alan bir anlaşma yapmış, fakat bu defa İsveç'e Gotland adası gibi büyük bir ada için bile azaltılmış etkinin karşılığı bir balıkçılık hakkı tartışma konusu dahi olmamıştır¹⁰².

⁹⁹ ibid.

¹⁰⁰ Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): *International Maritime Boundaries*, C. II, 1993, Martinus Nijhoff, s. 2057-63.

¹⁰¹ Bowett, s. 143.

¹⁰² Franckx, E.: "The 1998 Estonia-Sweden Maritime Boundary Agreement: Lessons to be Learned in the Area of Continuity and/or Succession of States", *Ocean Development & International Law*, C. 31, 2000 s. 269 -284, s. 273.

Egemenliği altında olduğu devletten ziyade diğer devlete daha yakın olan adaların – yani “yanlış taraftaki” adaların – söz konusu olduğu anlaşmaları inceledikten sonra Bowett, “bu kategorideki durumlar için benimsenen çözümlerin çeşitliliği göz önüne alınca, genel şekilde uygulanabilecek bir ‘norm’ tespit etmek neredeyse imkansızdır” sonucuna varır. Ancak bahsettiği çeşitliliğin, “yakınlık, büyüklük, siyasi ve ekonomik statü ve genel politika” gibi olaya dair çeşitlilik olduğunu belirtir ve bazı devletlerin “yakınındaki adalara tam etki politikası izlemesinin, bu politikadan herhangi bir sapmanın başka bölgeler için taşıyacağı anlam yüzünden” olduğunu tekrar eder¹⁰³.

Bowett’in incelemesini 2005’te güncelleyen Prescott ve Triggs, değerlendirmelerini adaların yerine göre değil anlaşma ile tesis edilen sınır çizgisi üzerindeki oynadığı role göre yaparlar¹⁰⁴. Adaların sınırlandırılma da tam etki yaptıkları anlaşmaları inceledikten sonra, bu anlaşmaların tamamının karşı karşıya kıyıları arasında oldukları gibi, anakaraları ile birlikte bulunan adaların da ya anakaraya yakın ya da iki tarafa da belirgin bir avantaj sağlamayacak konumda olduğu ve orta hattın oldukça düzgün bir çizgi olarak ortaya çıktığını tespit ederler¹⁰⁵. Yine adaların söz konusu olduğu yedi anlaşmada ise eşit uzaklığın kullanıldığı ama mutlak eşit uzaklık kısa mesafede hattın yönünü sık sık değiştireceği için düzgülüştürmeye yönelik sadeleştirmeler yapıldığı görülmüştür. Pres-

¹⁰³ Bowett, IMB, s. 147.

¹⁰⁴ Prescott ve Triggs, IMB C. V. Bu yöntem daha eski tarihli iki kapsamlı incelemede de kullanılmıştır: Summons, C. R.: *The Maritime Zones of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1979; Jayawardene, H. V.: *The Regime of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1989.

¹⁰⁵ Prescott ve Triggs, IMB, C. V, s. 3249.

cott ve Triggs, devletlerin “sonucu hakkaniyetli görüldüğünde eşit uzaklığı kullandıklarını, ... idari kolaylık olması için ... her iki ülkenin de kıyısındaki bazı esas noktalarını veya sınırın dönüş noktalarının bazılarını gözardı ederek basitleştirdiklerini” gözlemledikten sonra şu önemli sonuca bağlarlar: “tüm bu vakalarda basitleştirme süreci ülkelerin hiç birisinin diğerinin pahasına geniş alanları kazanmamasını sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.”¹⁰⁶.

Adaların bir kısmının gözardı edildiği 10 anlaşmanın yedisinin, “orta hat çizildiğinde ülkelerin birine büyük bir avantaj sağlayan bir ada” ile ilişkili olduğu görülmektedir¹⁰⁷. 11 anlaşmada ise tüm adaların ya gözardı edildiği ya da etkisinin kısıtlandığı tespit edilmiştir¹⁰⁸. Tüm bu anlaşmalara bakıldığında ise “1993’den bu yana ezici mülahazanın, adalara tam etki tanımanın karşı karşıya veya yan yana devletlerin arasındaki orta hattı saptırdığı durumlarda, bu adaların rolünün itidal ile ele alınması olduğu” görülmektedir¹⁰⁹.

Böylece, aslında adaların etkisinin devletlerin arasındaki anlaşmalarda da içtihatına benzer şekilde değerlendirildiği anlaşılır: adalar, coğrafi olarak diğer devletin aleyhine belirgin bir sapmaya yol açmadıkları sürece, herhangi bir kıyıdan farksız ele alınmaktadır; buna anakara gibi etki demek de, tam etki demek de mümkündür. Ama aslında ayırddedici olan unsur sapmaya yol açıp açmadığıdır. Sapmanın varlığı da adaların hesa-

¹⁰⁶ Prescott ve Triggs, IMB C. V, s. 3252.

¹⁰⁷ Prescott ve Triggs, IMB C. V, s. 3254.

¹⁰⁸ *ibid*, s. 3255-3259.

¹⁰⁹ *ibid*, s. 3277.

ba katılmadığı bir eşit uzaklığın çıkardığı sonuç ile karşılaştırma yapılarak belirlenmektedir.

Nitekim bu, içtihadın orantılılığa hakkaniyete uygun sonuca ulaşıp ulaşılmadığının denetlendiği nihai ölçüt olarak verdiği büyük önem ile de örtüşmektedir. Zira, adanın sapma yaratması, eşit uzaklığı taraflardan birine diğeri pahasına saptırması anlamına gelmektedir ve tam da bu durumlarda içtihadın adaların etkisini, özel durum kabul ederek, kısıtladığı görülür¹¹⁰.

VI. EĞİLİMLERE DAİR BİR TESPİT DENEMESİ

Deniz alanlarının sınırlandırılmasında, ister yargı yoluna başvurulmuş olsun ister taraflar arasında doğrudan müzakere konusu olsun, adaların varlığı tartışmayı arttıran bir unsur olmuştur. Her ne kadar çok farklı ve çeşitli şekillerde düzenlemeler ve sonuçlar içerseler de, adaların, BMDHS m. 121(3) uyarınca kaya olmaları hali dışında hak kazandırıcı sıfatlarının kısıtlı olmadığı görülür. Ancak bu kazandırdıkları hakların diğeri bir devletin kıyılarının hakları ile yarıştığı durumlarda yani sınırlandırmada ne kadar korunduğu farklı bir hukuki konudur. Sınırlandırmada adaların etkisine ilişkin olarak gerek içtihat gerekse anlaşmalar çok çeşitlilik arzetseler de anakaralar veya ana kıyılardan daha az etkiye sahip olarak değerlendirildikleri de görülür. Elbette, bu “daha az etki” hak kazanmalarından kaynaklanan bir noksanlık olmadığı için mutlak da değildir. Dolayısıyla adaların etkilerinin ne zaman, ne kadar azaldığıyla

¹¹⁰ Sapma ve orantılılık arasında ilişkiye dair örneğin bkz.: Manş Denizi Tahkimi, para. 100; Katar/Bahreyn Davası, para. 219, 246.

ilgili kesin kurallardan bahsetmek mümkün değilse de, bazı genel eğilimleri hissetmek de mümkündür.

Adalar sınırlandırma alanında devletlerinin yegane hak kaynağını oluşturduklarında, anakaraları ile birlikte yer aldıkları bir durumda yapacakları etkiden daha baskın bir rol oynamaktadır. Rakip kıyı anakara dahi olsa yegane hak kaynağını oluşturan ada, ada olması sebebiyle kategorik farklılık göstermemektedir. Ancak, bu durumda da kıyı uzunlukları arasındaki fark veya kapatmama ilkesi gibi, sınırlandırmada dikkate alınan diğer ilgili durumlar sebebiyle bu haklarının nisbeten kısıtlanarak sınırlandırıldığı görülür. Sınırlandırma zaten iki devletin de adaları vasıtasıyla hak kazandıkları bir alanda olduğunda, çok küçük okyanus ortası adaları dahi herhangi bir kıyıdan farksız bir rol oynayabilirler; sınırlandırma metodu eşit uzaklık ise tam etki gösterirler. İki adanın etkisinin birbirini “telafi” etmesi, sadece yegane hak kaynağı iki ada için değil, anakaraları ile birlikte yer aldıklarında da adaların rollerini arttırmaktadır. Böylece anakaralarından uzakta olduklarında dahi birbirini telafi eden rakip adaların tam etki ile kullanıldıkları da görülür.

Anakaraları ile birlikte yer aldıklarında adaların etkisi, kendi anakaralarına ve diğer devletin kıyılarına göre konumuna göre farklılaşan etki gösterirler ve bu konumları sebebiyle (genellikle tercih edilen) eşit uzaklık çizgisi üzerinde yarattıkları etkiye göre değişir. Ada kendi anakarasının yakınında olduğunda eşit uzaklığa tam etki veya daha ağırlıklı bir etki yaparken, iki devletin ana kıyılarının ortasında bir konumda bulunduğu sadece karasularını korumasını sağlayacak kadar bir etki tanıyıp daha fazla bir etki atfedilmemektedir. Sınırlandırma alanında anaka-

rası ile birlikte bulunan ada “yanlış tarafta” ise, yani kendi devletinden ziyade diğer devlete yakın ise, diğer devletin kıyılarına yakınlığı ölçüsünde azalan bir etkiye sahip olmaktadır.

Burada, etkilerinin kısıtlanmasına yol açan unsur, eşit uzaklık üzerinde yarattıkları sapmadır. Elbette küçük adaların büyük sapmaya yol açması orantılı bir sonuca ulaşmaya da aykırı olacağından kabul edilmeyecek, bunların etkisi gözardı edilecektir. Ancak bu sadece küçük adalar ile sınırlı olmayabilir. Diğer devletin aleyhine sapma ne kadar büyükse, adanın bu sapmayı mazur gösterecek kıyı uzunluğunun ve öneminin de büyük olması gerekecektir. Hatta diğer devletin “kollarının içinde” denecek yakınlıkta bir adanın veya adaların yaratacağı muazzam etki, söz konusu adaların yarı-bağımsız statüde ve önemli meskun adalar olması ile dahi mazur gösterilemeyebilir ve bu adaların etkisi gözardı dahi edilebilir.

Etkisinin orantısız ve dolayısıyla hakkaniyete aykırı olduğunu belirlemek açısından “küçük” adadan bahsedilse de aslında *küçüklük* de her zaman mutlak bir ölçü değildir. Elbette, objektif olarak küçük olarak tanımlanacak adalar da vardır. Bunların etkilerinin, BMDHS m.121(3) tanımı uyarınca kaya olduğu zaman hak kazandırıcı sıfatlarının dahi kabul edilmemesine kadar varan kısıtlı etkilerinin olduğuna dair örneklerden yukarıda bahsedilmiştir. Ancak küçük ada, orta büyüklükte ada, önemli veya önemsiz ada gibi tanımlamalar, aynı “birincil kıyı” veya “ikincil kıyı” gibi, insanların atfettiği değerlerin yansımasıdır¹¹¹. Küçüklüğü veya büyüklüğü yani ölçüsü aslında yarattığı sapmayı mazur göste-

¹¹¹ Maine Körfezi Davası, para. 36.

rip göstermediğine göre değerlendirilmelidir. Yani bu incelemede, etkisinin azaldığı öne sürülen küçük ada tanımı aslında ölçü değil ölçek meselesidir denebilir.

Adaların etkisinin azaltılması yöntemleri de çok çeşitlidir. Bunlar, adanın tamamen göz ardı ederek sınırın çizilmesi, kıyı coğrafyasına bağlı bir yöntem kullanılıyorsa “yarım-etki” tanınması yani etkisinin azaltılması ve cep bölgelerin ya da yarı-cep bölgelerin içinde bırakılmasıdır. Hangisinin tercih edileceğine ilişkin bir kuraldan bahsetmek mümkün görünmese de ayarlama yapma imkanlarını kısıtlayan şekilde dar sınırlandırma alanlarında, tercihin anakara lehine olan düzenlemeden yana kullanıldığı da görülür.

KAYNAKÇA

KİTAP VE MAKALELER

Anderson, D. H.: “British Accession to the UN Convention on the Law of the Sea”, *International and Comparative Law Quarterly*, C. 46, 1997, s. 761-768.

Bowett, D.: *Legal Regime of Islands in International Law*, 1979, Oceana.

Bowett, D.: “Islands, Rocks, Reefs and Low-Tide Elevations in Maritime Boundary Delimitations”, Charney, J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, 1993, Martinus Nijhoff, s.131-151.

Brownlie, I.: *Principles of Public International Law*, 1990, 4. Baskı, Oxford.

Charney, J.I. - Alexander, L.M. (ed.): “International Maritime Boundaries”, C. I ve II, 1993, Martinus Nijhoff, s. 1389-1399.

Franckx, E.: “The 1998 Estonia-Sweden Maritime Boundary Agreement: Lessons to be Learned in the Area of Continuity and/or Succession of States”, *Ocean Development & International Law*, C. 31, 2000 s. 269–284.

Jayawardene, H. W.: *The Regime of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1989.

Legault, L. - Hankey, B.: “Method, Oppositeness and Adjacency, and Proportionality in Charney J. - Lewis M. A. (ed.): *Maritime Boundary Delimitation, International Maritime Boundaries*, Cilt I, 1993, Martinus Nijhoff, s. 203-241.

Nordquist, M. H. - Nandan, S. N. - Rosenne, S. (ed.): *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 – A Commentary*, 1985, Martinus Nijhoff.

Özbek, D.: “Islands and Maritime Boundary Delimitation in the Semi-enclosed Sea of the Aegean”, *Problems of Regional Seas*, TÜDAV, 2001, s. 158-171.

Prescott, V. - Schofield, C.: *Maritime Political Boundaries of the World*, 2005, 2. Baskı, Martinus Nijhoff.

Prescott, V. - Triggs, G.: “Islands and Rocks and their Role in Maritime Delimitation”, Colson, D. A. - Smith R. W. (ed): *International Maritime Boundaries*, Cilt V, 2005, Brill, s. 3245-3280.

Schofield, C.: “The Trouble with Islands: The Definition and the Role of Islands and Rocks”, Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 19-37.

Schofield, C. - Telesetsky, A. – Lee, S.: “A Tribunal Navigating Complex Waters: Implications of the Bay of Bengal Case”, *Ocean Development and International Law*, C. 44, 2013, s. 363–388.

Symmons, C. R.: *The Maritime Zones of Islands in International Law*, 1979, Martinus Nijhoff.

Tanaka, Y.: *The International Law of the Sea*, 2015, 2. Baskı, Cambridge.

Van Dyke, J. M.: “Disputes Over Islands and Maritime Boundaries in East Asia”, Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 39-75.

ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARI

1969 North Sea Continental Shelf Case, Judgment, ICJ Reports, 1969, s. 3.

1978 Channel Continental Shelf Arbitration, *International Law Reports*, C. 54, 1979, s. 11.

1982 Case Concerning the Continental Shelf) Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya), Judgment, ICJ Reports, 1982, s. 18.

Jan Mayen, Report of the Conciliation Commission, International Boundary Cases: The Continental Shelf, Grotius Publications, 1992, C. I, s. 685.

1984 Case Concerning Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area (Canada/United States of America), ICJ Reports, 1984, s. 246.

1985 Case Concerning the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta), ICJ Reports, 1985, s. 13.

1989 Award of the Arbitration Tribunal for the Determination of the Maritime Boundary (Guinea-Bissau v. Senegal), International Law Reports, C. 83, 1990, s. 8.

1992 Case Concerning the Delimitation of Maritime Areas Between Canada and France, International Legal Materials, Cilt 31, 1992, s. 1145.

1993 Maritime Delimitation in the Area between Greenland and Jan Mayen, Judgment, ICJ Reports, 1993, s. 38.

1998 Eritrea-Yemen Arbitration, Phase II, 1999, <<http://www.pca-cpa.org/ERYE2TOC.htm>>.

2000 "Monte Confurco" (Seychelles v. France), Prompt Release, Judgment, ITLOS Reports 2000, s. 86.

2001 Maritime Delimitation and Territorial Questions Between Qatar and Bahrain, Merits, Judgment, ICJ Reports, 2001, s. 40.

2002 "Volga" (Russian Federation v. Australia), Prompt Release, Judgment, ITLOS Reports 2002, s. 10.

2006 Award of the Arbitral Tribunal Constituted Pursuant to Article 287, and in Accordance with Annex VII, of the United Nations Convention on the Law of the Sea in the Matter of an Arbitration Between Barbados and the Republic of Trinidad and Tobago, Award of 11 April 2006, <<http://www.pca-cpa.org/upload/files/Final%20Award.pdf>>.

2007 Nicaragua/Honduras Davası: Case Concerning Territorial and Maritime Delimitation Between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Honduras), 2007, <<http://www.icj-cij.org>>.

2009 Case Concerning Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine), Judgment, 2009, <www.icj-cij.org>.

2012 Dispute concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal, Judgment of 14 March 2012, <http://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/1C16_Judgment_14_02_2012.pdf>.

Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia), 2012, <<http://www.icj-cij.org/files/case-related/124/124-20121119-JUD-01-00-EN.pdf>>.

2014 Maritime Dispute (Peru v. Chile), Judgment, 2014, <<http://www.icj-cij.org/docket/files/137/17930.pdf>>.

2015 PCA Case No. 2013-19 in the Matter of an Arbitration before an Arbitral Tribunal Constituted Under Annex VII to the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China, Award on Jurisdiction and

Admissibility, 29 October 2015, <<http://opiniojuris.org/wp-content/uploads/PH-CN-20151029-Award-on-Jurisdiction-and-Admissibility.pdf>>.

**EVALUATING THE EFFECT OF ISLANDS ON MARITIME
DELIMITATION**

Dolunay ÖZBEK, PhD**

ABSTRACT

According to a study conducted in 2009, 39% (approximately 168) of the 427 potential maritime boundaries of the world have been delimited officially¹. Islands play a role in almost half of the remaining boundaries and 30 to 40 of these boundaries are correlated with sovereignty problems². When international jurisprudence consists of 12 ICJ judgments, 2 ITLOS judgments, 12 arbitral awards (since 1909 Gris dabarna)including the South China Sea Arbitration, 2 Conciliation Commission decisions, and 1 federal arbitration. However, it becomes difficult to

* Dergide yer alan tüm çeviriler bir tercüme bürosu tarafından yapılmış olup, çevirilerden yazarlar sorumlu değildir.

This study is the updated version of the paper presented in the "Workshop on the Effect of Islands on Maritime Delimitation and the Eastern Mediterranean" organized by the Ankara University Research Center for the Sea and Maritime Law (DEHUKAM) and Koç University Maritime Forum (KUDENFOR) on 18 April 2018.

** Faculty Member, İstanbul Bilgi University, Faculty of Law, Department of International Law (0000-0003-3828-5606).

¹ Schofield, C.: "The Trouble with Islands: The Definition and the Role of Islands and Rocks", Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, pp. 19-37, pp. 31.

² John M. Van Dyke, "Disputes Over Islands and Maritime Boundaries in East Asia", Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed.): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, pp. 39-75, pp. 39.

make generalizations about the issue in the title of this study when the political-geographical diversity of the islands is added on top of the variety of situations that require delimitation. Although it is not possible to make mention of absolute rules, it is possible to observe certain tendencies. After a brief assessment of the rules regarding the maritime delimitation below, the effect of island in delimitation will be evaluated from several aspects. First of these the consideration of islands in the event of an "agreement between parties" as it is always given priority by both the treaty law and the customary law. Later, it will be addressed whether islands' maritime entitlement properties are different from the properties of the mainlands. As delimitation can be performed in an area in which two states have competing claims, a difference in this respect would result in the islands having limited ex novo rights, thus having effects. Lastly, the effects of the islands will be tried to be classified with regard to their geographical positions and sizes, and the determining - though not possible to call rules but - tendencies will be tried to be distinguished.

Keywords: Maritime Delimitation, Islands, Delimitation Methods, Special Circumstances, Relevant Circumstances.

I. THE LAW OF MARITIME DELIMITATION

As the conventional law both the 1958 Geneva Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone and the 1982 Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) anticipate the application of equidistance unless

the special circumstances require otherwise regarding the delimitation of the territorial sea³. For the delimitation of the continental shelf, the 1958 Geneva Convention on the Continental Shelf anticipates equidistance in the absence of an agreement and unless the special circumstances enforce another majority right⁴. UNCLOS on the other hand, in its Articles 76 and 83 mentions the making of an agreement for achieving an equitable solution in both delimitation of the continental shelf and the delimitation of the exclusive economic zone (EEZ). This amendment in the conventional law can be considered as a reflection of the fundamental norm that the jurisprudence developed expressing the customary law. This fundamental law is expressed by the International Court of Justice as "the application of equitable criteria and by the use of practical methods capable of ensuring, ... an equitable result"⁵. However, this "result oriented equity approach" of the decisional law has transformed into "equity subject to correction" approach in time⁶. Considering that this second approach would be in accordance with *prima facie* equity, it is applied by starting with a line drawn pursuant to the equidistance principle, and correcting this line if required by the special circumstances, and lastly with the phase of controlling whether the corrected equidistance line achieved an equitable solution, i.e. whether there is a great disproportionality between the delimited maritime areas.

³ Respectively Article 12 and Article 15 (respectively 516 UNTS 205 and 1883 UNTS 3).

⁴ Article 6, (499 UNTS 311).

⁵ Gulf of Maine Case, ICJ Reports 1984, pp. 246, para. 112.

⁶ Tanaka, Y.: "Result-oriented equity approach" and "corrective-equity approach", *The International Law of the Sea*, 2015, Cambridge, 2nd edition, pp. 207.

Even though the tribunals still emphasize that the equidistance rule is not compulsory⁷, it is seen that they deviate from this method only in case of impracticabilities such as convex coast structure⁸ and one of the reasons for this routine to form is the appeals regarding the drawing of a single boundary delimiting all zones. In other words, not only the conventional law and the customary law, but also the delimitation of the territorial sea and continental shelf/EEZ have been assimilated⁹.

This optional state of equidistance seems to have ended the role of the islands at the beginning of the delimitation process with regard to decisional law, i.e. their role in determining a method sufficient to achieve an equitable solution¹⁰. In addition, the structure of equidistance dependent on the coast geography renders the issue of how the prominent geographical features such as island would be construed a determinant

⁷ For instance, 2006 Barbados/Trinidad and Tobago Arbitration, RIAA, Vol. XXVII, 2008, pp. 147, para. 306.

⁸ For instance, 2007 Nicaragua/Honduras Case, mentioned equidistance as the "general rule" even when enforcing using the bisector of the angle formed by the coasts (ICJ Reports 2007, pp. 659, para. 281).

⁹ It can be argued that this tendency has started with the 1993 Jan Mayen Case in which the continental shelf and the fishing zone were delimited together (ICJ Reports, 1993, pp. 38) and settled with the 2001 Qatar/Bahrain Case in which the territorial sea is included, and in which it was acknowledged that the UNCLOS provisions reflected the customary law (ICJ Reports, 2001, pp. 40). The ICJ repeated the same determination, by mentioning the Qatar/Bahrain Case, in the 2007 Nicaragua/Honduras Case, 2012 Nicaragua/Colombia Case (ICJ Reports, 2012, pp. 624, para. 139) and 2014 Peru/Chile Case (ICJ Reports 2014, pp. 3, para. 179) although Nicaragua and Peru were not parties to the UNCLOS.

¹⁰ For instance, in the Guinea/Guinea-Bissau arbitration, the Arbitral Tribunal opted for a geographical method based on the general direction of the coast instead of equidistance, with the opinion that the coasts of both parties, including the islands, are in a concave relation to each other, and this situation would restrain Guinea's maritime areas in between its neighbors' maritime areas (ILM 1986, Vol. 25, pp. 251, para. 111).

one. The island play role in two phases. The first one is their role in the determination of the relevant coasts. It can be seen that the decisional law uses the islands as well as the mainland, of which they are a part, in drawing the equidistance line while determining the relevant coasts¹¹. Naturally, it is without doubt that the islands are relevant coasts on the condition that they are the only source of right facing the delimitation area of the state they belong. However, it is seen that they are given effect by substantially limiting their rights competing with the mainland¹². This situation is the second role of the islands in delimitation, i.e. the effect they pose on the provisional equidistance line drawn at the beginning. A feature being categorized as an island, instead of a rocks or low tide elevation, i.e. capacity for maritime entitlement, does not mean that it would have full effect. When the effect it would have on the equidistance line drawn initially, while it is possible that the effect of some islands used as a base in drawing this line could be limited, the islands which were not used as base in the drawing of this initial line are given limited or zero effect. For instance, in the Tunisia/Libya Case, the Jerba Island was totally ignored by the application of a method that was not dependent on the coast shape, and the Serpent Island did not play a role in the drawing of the equidistance line in the Romania/Ukraine case. In the English Channel Arbitration, the Channel Islands belonging to the United Kingdom were enclaved in the French continental shelf. In the Nicaragua/Honduras case, four islets of Honduras affected the delimita-

¹¹ For instance, Dahlak archipelago, Kamaran island, 1998 Eritrea/Yemen Arbitration, Phase II, para. 139, 151 (RIAA, 2006, Vol. XXII, pp. 335).

¹² For instance, French islands in the 1992 St. Pierre and Miquelon Arbitration (ILM, Vol. 31, 1992, pp. 1145), Colombia islands in the 2012 Nicaragua/Colombia Case.

tion line with a bow of the territorial sea breadth; however, an equidistant line was drawn in the short segment in which Nicaragua and Edinburgh Island were apart with a distance less than 24 nautical miles¹³. In the Bangladesh/Myanmar Arbitration, the Arbitral Tribunal gave a limited effect to the inhabited St. Martin island of Bangladesh just to preserve its territorial sea on the account that it would cut the prolongation of Myanmar coast, and it did not use this island in drawing the equidistance line.¹⁴

Another matter concerning the islands is that their coast lengths are not much. The difference in the coast lengths of the parties both are one of the issues related to the delimitation and it affects the proportion that would determine equity. Especially, when they compete with the mainlands, the shortness of the coasts, rather than being an island, reduce the effect of islands. The ICJ, considering this relevant situation, drew the equidistance by 18 degrees of latitude up towards the coasts of the Republic of Malta¹⁵. In the Nicaragua/Colombia case, the tribunal adjusted the equidistance line between Colombia's coast comprising of islands lacking the prolongation towards the delimitation boundary of their mainland and Nicaragua, in favor of the Nicaraguan mainland due to the difference of coast lengths¹⁶.

¹³ Para. 302, 320.

¹⁴ Bangladesh/Myanmar Case, ITLOS Reports 2012, pp. 4, para. 318.

¹⁵ Libya/Malta Case, ICJ Reports 1985, pp. 13, para. 68, 73.

¹⁶ Para. 229-235. However, the Council had the opinion that there was any situation that required the deviation of the difference it had determined as 1:8:2 from the equidistance method, and there was not any situation that required starting with the enclave method as Nicaragua claimed.

II. ARE THE APPROACHES OF THE DECISIONAL LAW AND THE INTERNATIONAL CONVENTIONS DIFFERENT?

The states frequently receive opinion during the negotiations conducted to resolve the disputes between them¹⁷. By making reference to rules of law in the negotiations, it could be argued that the states are taking a bearing of the solution that is thought to be obtained in the event of going to court¹⁸. However, as the ICJ stated, "there is not a legal limit to the remarks that could be taken by the states to ensure that they have exercised an equitable method... the relative values to be given to different remarks would change according to the circumstances of each case."¹⁹. Indeed, the 1974 Japan - the Republic of Korea agreement, as an example that indicates that agreements are more flexible than the decisional law, preferred to establish a joint-exploitation area in the disputed area instead of delimiting the boundary due to the islands, of which the effect is controversial, rather than their sovereignty²⁰. On the other hand, what forces the Barbados/Trinidad and Tobago Arbitration to use the equidistance method, even though the tribunal was rejecting that it

¹⁷ Brownlie, I.: *Principles of Public International Law*, 1990, 4th edition, Oxford, pp. 708.

¹⁸ For instance, the Polish Minister of Foreign Affairs Jacek Czaputowicz, in the press conference, for the signing of the delimitation agreement with Denmark, stated that "by conducting the negotiations in accordance with the UNCLOS and the *related decisional law*, they resulted in an equitable solution". (emphasis added) <<http://um.dk/en/news/NewsDisplayPage/?newsID=B359C775-6EED-43E1-9AF1-5E2D9300B4CF>>, (Accessed on 6 November 2018).

¹⁹ North Sea Continental Shelf Cases, ICJ Reports 1969, pp. 3, para. 93.

²⁰ Bowett, D.: "Islands, Rocks, Reefs and Low-Tide Elevations in Maritime Boundary Delimitations", Charney, J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, C. I, 1993, Martinus Nijhoff, pp.131-151, pp. 137 and 1057-1090 (IMB).

was compulsory, was the "need for avoiding subjective remarks [required] the method in use to start absolutely to a certain extent."²¹

It is seen in the state practices that the islands that could provide maritime entitlement are not always given full-effect. In a review in 1993, conducted by the gathering of the delimitation agreements, it is found that the equidistance is frequently used in the agreements between the states, especially when the coasts are in an opposite relation. However, "inequities are dealt with by the modification of the equidistance (selection of the baselines or partial effect)"; it is seen that equidistance is less frequently used in adjacent coasts; and "another method used when it is considered that the non-straight geographical situations cause inequity"²². Since equidistance is a method applied depending on coastal geography, it is not surprising that the islands are among the aforementioned "irregularities" and "inequities". Indeed, again in this review, Bowett assesses the effects of islands by examining the 78 delimitation agreements, six of which followed the judicial decisions. According to the author, the role the islands play varies with regard to factors such as their distance from the mainland, their political statuses, their population or self-sufficiency²³. Though, the decisional law does not acknowledge the political and social statuses of the islands as relevant situations, and

²¹ Barbados/Trinidad and Tobago Arbitration, para. 306.

²² Legault, L. - Hankey, B.: "Method, Oppositeness and Adjacency, and Proportionality in Maritime Boundary Delimitation, Charney J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, Volume I, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 203-241, pp. 221. The same remarks could be made again in 2005: Prescott, V. - Schofield, C.: *Maritime Political Boundaries of the World*, 2005, 2nd edition, Martinus Nijhoff, pp. 238.

²³ Bowett, IMB, pp.131-161, particularly pp. 147.

considers them with regard to the extent their geographical positions affect the equidistance method. However, the decisional law certainly makes this remark: in the event that the relevant coast of the state is comprised solely of islands, even though the tribunal does not resort to the limitation of rights²⁴, it limits their effect considering the difference in coast lengths, and there is not any case that the tribunal has not considered the status of the islands, when they are appurtenant to the mainland, with regard to the distortion they would cause. Prescott and Triggs, who reviewed an additional 45 agreements in 2005, conclude that even though the state practices are of a wide variety, they have exhibited a similar development and the role of the islands are more moderate now²⁵.

In the following section a remark will be made on the limited effects of the islands and to what these effects depend on. Accordingly, the labels of the islands vary with regard to their being a source of entitlement on their own or being present with their mainlands, to the effect they would pose on the application of a method based on coastal geography such as equidistance (i.e. to their position, indeed), to their distance to the other coast, and to their size. However, none of these should be considered independently from the "general geographical context"²⁶. In other words, not only the distance to the competing coast, but also how much possi-

²⁴ See. the Libya/Malta Case, St. Pierre Miquelon Arbitration, Nicaragua/Colombia Case to be addressed below.

²⁵ Prescott, V. – Triggs, G.: "Islands and Rocks and their Role in Maritime Delimitation", David A. C. - Robert W. S. (ed.): *International Maritime Boundaries*, Volume V, 2005, Brill, pp. 3245-3280, pp. 3277 (Prescott and Triggs, IMB Vol. V).

²⁶ Libya/Malta Case, para. 47.

bility was allowed for the modification of the equidistance in a delimitation area could change the effect of an island.

III. IS THE MARITIME AREA ENTITLEMENT OF THE ISLANDS DIFFERENT COMPARED TO THE MAINLANDS?

Before discussing the effect of islands in delimitation, the capacity of an island for maritime entitlement where delimitation is disputed should be considered, because this, in fact, is the prerequisite for starting delimitation. Both Article 121(2) of the UNCLOS and the decisional law do not see consider any difference between islands and mainlands in this regards. However, during the Third UN Conference on the Law of the Sea, remarks of Turkey, Romania and African countries regarding that their island have limited capacity for maritime entitlement²⁷ were not totally ignored. Pursuant to Article 121(3) of the UNCLOS, rocks that do not allow human inhabitation or that do not have distinctive economic lives do not have continental shelf or EEZ entitlement. Even though this "rocks" categorization was first done in Article 121(3), the ICJ stated that Article 121 as a whole, i.e. the rocks constitute an exception to the islands' capacity of maritime entitlement, is an indivisible regime that passed over into the customary law²⁸.

However, the fundamental problem about the islands arises in the full application of the definition. Could the human inhabitant be temporary

²⁷ Nordquist, M. H. - Nandan, S. N. - Rosenne, S. ” (ed.): *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 – A Commentary*, Martinus Nijhoff, 1985 (*Virginia Commentaries*), Vol. III, pp. 332-334, 336.

²⁸ Nicaragua/Colombia Case para. 139.

or should be permanent? Should distinctive economic life - even though the idea of economic life independent of humans does not seem possible- be complex enough to include the quality of trade or production?²⁹ Or is human life, fed from outside, enough? As creating an artificial life using the resources brought on the rocks from other regions of the country³⁰ would mean changing the status, it would not be accepted³¹. The Iceland/Norway Conciliation Commission stated that the 380 km² Jan Mayen Island should be considered an island, the residency, comprising of 25 people, as the staff of the meteorology station, on which could only be sustained by the supplies and material send by ships³². However, it is seen that the decisional law generally concludes without any direct remark on the issue or made the delimitation in a way that it would not require explicit consideration. For instance, the reason was not explained for the placement of the 0.17 km² Serpent Island of Ukraine, which is 23 nautical miles off the shore into a semi-enclave surrounded by only territorial waters and for the exclusion³³ from the coastline from which the joint boundary was established for the continental shelf and the EEZ, which was drawn using the equidistance method. Is it because that a

²⁹ A view in this aspect: R. Kolb, "L'interprétation de l'article 121(3), de la Convention de Montego Bay sur le droit de la mer", (1994) 40 AFDI, pp. 906 as cited in Tanaka, pp. 67.

³⁰ 2016 South China Sea Arbitration, <<https://pca-cpa.org/wp-content/uploads/sites/175/2016/07/PH-CN-20160712-Award.pdf>>, (Accessed on 17 July 2017), para. 509-510.

³¹ Bowett, D.: *Legal Regime of Islands in International Law*, 1979, Oceana, pp. 34; South China Sea Arbitration.

³² Norway/Iceland Conciliation Commission Report, *International Boundary Cases: The Continental Shelf*, Grotius, 1992, Vol. 1, pp. 685, pp. 803. The ICJ decided the delimitation between Greenland and Jan Mayen, without questioning the island status of Jan Mayen (Jan Mayen Case, ICJ Reports 1993, pp. 38).

³³ Romania/Ukraine Case, ICJ Reports 2009, pp. 61.

counter action would really deviate the initial equidistance line to result in an inequitable solution or because it is accepted as a rocks? As the same attitude was adopted for the St. Martin Island with a population of 7000 in the Bangladesh/Myanmar Arbitration, it becomes difficult to decide whether it is relevant to entitlement or the effect on delimitation.

Of course, the coastal states continue to assert claims for maximizing their maritime areas. Indeed, while an island, which does not have any land within 400 nautical miles, would entitle 431.014 km² territorial sea and EEZ, it would entitle 1550km territorial sea if it is defined as "rocks"³⁴. However, these claims do not always gain recognition. For instance, Judge Bodislav Vuskas, communicated the rejection of Austria of the EEZ proclamation arising from the Heard island (386 km²) and the McDonald island (2.5 km²), and the rejection of France of the EEZ arising from the Kerguelen archipelago (the whole archipelago sum 7215 km²) in the same region with separate statements³⁵.

The only retreat regarding this issue is the modification of the fishing zone proclamation by the United Kingdom arising from the Rockland islands, by not basing on these islands but on the Shetland Islands, as the it is a State party to the UNCLOS³⁶.

³⁴ Schofield, pp. 21.

³⁵ Respectively the Volga Case (Russia/Austria), ITLOS Reports 2002, pp. 4, Statement of the Vice President Vukas, para. 6. and Monte Confurco Case (Seychelles/France) *ITLOS Reports* 2000, pp. 80, Statement of Judge Vukas, para. 3. Although there is not any permanent inhabitation on the Kerguelen Islands, the scientific research teams stay on the island whole year similarly to Jan Mayer Island (Schofield, pp. 30).

³⁶ Anderson, D. H.: "British Accession to the UN Convention on the Law of the Sea", *ICLQ*, Vol. 46, 1997, pp. 761-768, pp. 778.

The most explicit decision regarding this issue is the South China Sea Arbitration. Although it is not a delimitation case, it reveals the critical importance of the qualities of the geographical features in the disputed region with regard to delimitation. For instance, it is obvious that the Mischief reef, determined as a low tide elevation, would be subject to neither sovereignty dispute nor delimitation dispute, as it is not a rock, not even soil to entitle territorial sea³⁷. With regard to the interpretation of Article 121(3) of the UNCLOS, the arbitral panel reminds that the determining feature is not size, with reference to the ICJ³⁸. It is stated that the human inhabitation should not be temporary. Although the status of the nomadic communities that use the island periodically is in accordance with this provision, the important point is that there should be "persons who naturalize the island as home and stay" even they comprise of few individuals³⁹. Fishermen's temporary residence, albeit for a long period, does not meet this criterion⁴⁰. The distinctive economic life could neither consist of activities related to waters surrounding the island such as fishing nor the exploitation of the natural resources on the island for the use of a population living anywhere other than the island⁴¹. In this respect, it was concluded that none of the lands remaining after the high tide in the Spratly islands, in their natural form had the characteristics to support human inhabitation or distinctive economic life pursuant to Arti-

³⁷ 2016 South China Sea Arbitration, para. 374-378, 383, 632.

³⁸ South China Sea Arbitration, para. 538 referring to the Nicaragua/Colombia case of the ICJ, para. 37.

³⁹ South China Sea Arbitration, para. 542.

⁴⁰ Para. 618.

⁴¹ Para. 543.

cle 121(3) of the UNCLOS, and thus they should entitle on their own neither continental shelf nor EEZ, unless they are part of the mainland or an island⁴².

It is seen that in some cases even the rocks could play a role in the drawing of equidistance. But this case is not due to the effect of the rocks on its own, but is in consequence of it being a part of an archipelago which is so close to a coast that it is considered as a part another coast, which is determined as the relevant coast; in other words, the effects are seen not by the attributes created by the coast of the rocks but as a part of the mainland behind them. It is a good example that the Eritrea/Yemen Arbitration ignored the Neghileh rocks further offshore, although there are many nameless rocks included in the Dahlak archipelago, which is included in Eritrean side of the coasts taken as baseline for the equidistance, due to the archipelago's close relation with the mainland⁴³.

However, it should be remembered in any case that the determination of the baselines and the determination of the basepoints to be used for the equidistance are not the same. A coastal state's determination the baselines to measure the breaths of its continental shelf and EEZ and determination of the baselines the equidistance would take as basis to form the boundary of the continental shelf and the EEZ between neighbor

⁴² Para. 478-647.

⁴³ Eritrea/Yemen Arbitration Phase II, para. 142-146. On the other hand, it is seen that the uninhabited Jabal Al-Tair islet and the Zubair islets off the shore in the middle of two states, are not used for equidistance since they are not parts of the relevant coasts (para. 147), but they preserved their territorial sea (para. 160).

states are different⁴⁴. For instance, a low tide elevation that can be used as baseline could be concluded as not forming a part of the coastline from which the equidistance would be established⁴⁵. However, this does not mean that it would absolutely have an effect. Indeed, in the Qatar/Bahrein Case, although Fath-Al-Azm is acknowledged as a part of Sitrah Island, it is not used in territorial sea delimitation⁴⁶. The small and uninhabited Qit'at Jaradah in between Qatar and Bahrein is not used in the drawing of equidistance - including the territorial sea section - since it would have a disproportionate effect on the boundary⁴⁷.

IV. ISLAND IN TERRITORIAL SEA DELIMITATION/ISLAND IN CONTINENTAL SHELF/EEZ DELIMITATION

The territorial sea delimitation rule and the continental shelf and EEZ delimitation rule are expressed differently in the 1958 Geneva Conventions and the UNCLOS. However, the claim for delimiting all these areas with a single boundary and the preference of equidistance method, caused the assimilation of these rules one another⁴⁸. However, even though the same method is used, the effect of the island with regard to the application of this method is different in the cases they play a role in

⁴⁴ Romania/Ukraine Case, para. 137.

⁴⁵ Qatar/Bahrein Case, para. 201-202.

⁴⁶ Para. 216.

⁴⁷ Para. 195 and 219.

⁴⁸ About neutral criteria being more suitable for multiple purpose delimitation, as they are dependent on geography, and accordingly, the equidistance line continuing, see Qatar/Bahrein, para. 173-176, 225-230.

the territorial sea delimitation from the cases they play a role in the continental shelf or EEZ delimitation⁴⁹.

A recent example for this can be seen in the effect of the St. Martin island of Bangladesh in the delimitation between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal. The Arbitral panel, after reminding that there were cases in which the islands had limited effect on the territorial sea delimitation but these were "generally unimportant features" such as the Qit'at Jaradah in the Qatar/Bahrein Case, decided that St. Martin island had full effect on the equidistance to be drawn for the territorial sea boundary, due to its size, population and economic and other activities⁵⁰. However, "the territorial sea boundary determined by the Arbitral Panel gave zero effect to a great number of low tide elevations in the region⁵¹. When the arbitral panel proceeded to draw the boundary for the continental shelf and the EEZ, the island with its population 7000 inhabitants, situated in the Myanmar side of the land border in between the adjacent coasts, was not included in the coastline used as the baseline for the drawing of the median line. Moreover, due to its position "in the Myanmar side of the land border", giving any effect to this island 4.5 miles off the shore with a population of 7000 inhabitants, was rejected stating that it would cause "the cutting off of the prolongation of Myanmar coasts into and under the sea" and "undesired distortion of the boundary"⁵².

⁴⁹ Bangladesh/Myanmar Case, para. 148.

⁵⁰ Bangladesh/Myanmar Case, 2012, para. 151-152.

⁵¹ Schofield, C. – Telesetsky A. – Lee, S.: "A Tribunal Navigating Complex Waters: Implications of the Bay of Bengal Case", *Ocean Development and International Law*, Vol. 44, 2013, pp. 363–388, pp. 368.

⁵² Bangladesh/Myanmar Arbitration, para. 265.

The panel, in fact, not only "ignored St. Martin, but also all other islands in the region, and exclusively used the basepoints on the mainlands in the drawing of the equidistance."⁵³.

It is seen in the judicial decisions that no matter how small the island is; it is considered superior with regard to the territorial sea rights when it overlaps with the continental shelf/EEZ rights of the mainland. This situation is exhibited as the territorial sea is not reduced below the applicable breadth in the concrete event, in cases in which an island is put in an enclave or semi-enclave in the continental shelf/EEZ of another state. Very similarly to the aforementioned St. Martin island, the Serpent island, which was not taken as a baseline for the drawing of the initial equidistance line and which only creates a bow to the breadth of its territorial sea⁵⁴, the Channel islands such as Guernsey, Jersey⁵⁵, the Bobel Cay, Savanna Cat, Port Royal Cay and South Cay coral island in the Nicaragua/Honduras case⁵⁶, the Alburquerque coral island, of which only

⁵³ Schofield, Telesetsky, Lee, pp. 383, fn. 54.

⁵⁴ Romania/Ukraine Case, para. 149.

⁵⁵ English Channel Arbitration, RIAA, Vol. XVIII, pp. 3-413, para. 187. The tribunal based its decision on the defense of the UK that the 12 nautical miles principle had been accepted in international law, although it proclaimed only 3 nautical miles of territorial sea, and France had expanded its territorial sea to 12 nautical miles in 1971. (*ibid.*).

⁵⁶ Nicaragua argued that these islands should only be given effect for the breadth of 3 nautical miles of the territorial sea (para. 263). However, the ICJ accepted the 12 miles territorial sea rights of these islands as "included in the territorial sea around the Nicaraguan islands" (Nicaragua/Honduras Case, para. 302). Indeed, the court made the territorial sea delimitation for the Edinburgh island of Nicaragua among these (para. 303-305).

1 m2 part is above the water permanently⁵⁷ are the examples of this situation.

"The council has never limited the right of a state to proclaim territorial sea around its island on account that it overlaps with another state's continental shelf and EEZ rights."⁵⁸. This is an attitude adopted by arbitral panels also. For instance, "Bangladesh has 12 miles territorial sea right around its St. Martin Island. A result to the contrary would result in giving more weight to Myanmar's sovereign rights and authority in its continental shelf/EEZ than Bangladesh's sovereignty in its territorial sea⁵⁹.

The delimitation manner of the overlap of St. Pierre and Miquelon islands, which are the sole coasts of France in the relevant area, with the Newfoundland coasts of Canadian mainland, by the Arbitral Panel is another example. The overlap between the northwestern coasts of the French islands with the southward prolongation of Newfoundland was delimited with equidistance along 24 nautical miles, but the same line had not been continued on the contrary the line enclaved the St. Pierre and Miquelon islands with a breadth of 24 nautical miles until it had reached to the corridor of 10.5 miles breadth, from which the southern faces of the islands prolonged into the Atlantic Ocean⁶⁰. In other words, the effect of islands in the territorial sea at par with the mainlands

⁵⁷ Nicaragua/Colombia Case, para. 180. Even the Quitasuño rocks (in the sense of Article 121(3) of the UNCLOS) and the Serrano which were not used in the drawing of the equidistance differently from Alburquerque, were enclaved by 12 nautical miles of territorial sea in the Nicaraguan continental shelf/EEZ (para. 238).

⁵⁸ Nicaragua/Colombia Case, para. 178.

⁵⁹ Bangladesh/Myanmar Case, para. 169.

⁶⁰ Para. 69-71.

is not continued in the delimitation of the continental shelf. The reason for the area enclaving the French islands to the northwest to have 24 nautical miles contiguous zone breadth, instead of the 12 nautical miles territorial sea breadth was not explained by the Tribunal. However, the confirmation of the Tribunal of St. Pierre and Miquelon islands' entitlement as French coast by rejecting the Canadian view that these islands are "some promontories" on the Canadian continental shelf⁶¹ suggest that the 24 nautical miles breadth is due to the island being the only feature representing the sovereignty of the state in that region, instead of the weight of the effect of the "island".

Here, it would be appropriate to remind a distinction: It is seen that the islands, especially in cases in which they are situated with their mainlands in the delimitation areas, they are not exactly included in the drawing of this boundary, but they could be left in a full enclave as it was mentioned above. This does not mean that the entitlements of that specific island are ignored, it means that it does not have any "effect" with regard to the relevant coasts determined in the general geographical status and the execution of the delimitation method. However, in the event of the island being the sole source of rights, this "crossover", i.e. lack of effect on the continental shelf/EEZ right of the coast to the behind it, is not frequently seen. Put it differently, it should not be expected that an island state to be totally enclosed in another island state's continental shelf. However, escaping from this enclave does not require the absolute application of equidistance. Indeed, St. Pierre and Miquelon Island,

⁶¹ Para. 46-47.

France's sole relevant coast, could entitle its continental shelf of 200 nautical miles only through the southward corridor of a 10 nautical miles breadth.

V. THE EFFECT OF ISLANDS ON DELIMITATION

Although the diversity of the geographical locations and relations of islands makes it difficult to pass definite and universal judgments on the roles of islands in the determination of the delimitation line, the observation that islands have been considered in a more limited manner than the mainlands would not be incorrect. What is more important is what the factors causing this effect to be "limited" are. In the following section, the examples categorized with regard to various situations and then examined will be discussed, and it will be shown that the effect of islands is limited compared to the mainland, and even the examples in which they have full effect are based on a reason other than being an island, even other than the geographical location, not confuting their limited effect, but corroborating it. Following these, a suggestion will be made regarding the effect of the island: in summary, it will be suggested that the scale of the islands is important, as much as their size; and this scale is determined both with regard to the competent coast and the to the scale of the island in the general delimitation area.

It is seen that previous decisional law had considered the presence of the islands since the selection of the method to be applied⁶². However, as it summarized above, with the equidistance becoming almost the default

⁶² E.g. see. Guinea/Guinea-Bissau Arbitration.

method, except for the geographical impracticability, the role of the islands is considered with regard to whether their effect on the determination of the relevant coasts, from which the equidistance would be drawn and on the equidistance drawn, requires a limitation or not⁶³. However, it is stated in the very separate vote and statements of the ICJ judges, that this stereotypical attitude is not always favorable⁶⁴.

The effect of islands when they are the sole entitling coasts, i.e. the sole entitlement source of their sovereign state in the region they are in, and their effect when they are situated with their mainlands are different. This reason for this is the difference in their roles in the determination of the "relevant coasts" of the two *states*, between which the delimitation would be made. For instance, this is the reason that the St. Pierre and Miquelon islands were not fully enclaved, but granted a corridor, albeit very narrow, that reached to the continental shelf beyond 200 nautical miles, and on the other hand the Channel Islands were enclaved in a

⁶³ The effect of island in these two matters are different and separate. The ICJ, as it did in the Qatar/Bahrein Case, resorts to reducing the effects of islands after drawing the equidistance line taking each islet as baselines. In this case, these two matters are really united. But, as in the Second Stage of the Eritrea/Yemen Arbitration, Romania/Ukraine Case, and Bangladesh/Myanmar Case, the Court considers whether the effects of the islands are required to be included in the initial equidistance line, after drawing the equidistance line without considering some small islands or the islands halfway between; and this means that these two matters are obviously different.

⁶⁴ For instance, starting the Nicaragua/Colombia Case, in which the prolongation of the Colombian islands and the prolongation of the Nicaraguan mainland and islands were delimited, with equidistance was criticized by Judge Abraham as "exceedingly unfavorable" (Separate vote, para. 24.), Judge Keith with the opinion that "different methods should be applied to achieve equitable solution in this very extraordinary geographical context" (Statement, para. 13) and Judge Xie as "unfavorable" again (Statement, para. 5).

breadth of their territorial sea⁶⁵. Phrases can be found stating that the characteristics of an island that forms the sole entitlement resources of its sovereign state's delimitation area, being a dependent island of a state, the mainland of which is not situated in the relevant delimitation area and being an independent island state might be different. For instance, Malta is considered differently as it is an independent state, rather than a part of the territory of a state, and it is concluded that its situation should not be worse than the case of being a part of Italy⁶⁶. On the other hand, the sole fact that Malta is an independent state has not prevented the equidistance to be adjusted against Malta due to the difference of coast length between Malta and Libya. Likewise, this is the reason for the Providencia, Santa Catalana, San Andrés, Albuquerque and East-Southwest islands and islets offshore Nicaragua had an effect stronger than expected from their size, similar to the St. Pierre and Miquelon against Canada, in the delimitation in which the Colombian mainland remained out of the relevant area and the state's entitlement sources only comprised of the aforementioned islands and islets. On the other hand, it is stated that these series of Colombian islands across Nicaragua could not cut Nicaragua's prolongation like a curtain⁶⁷. As a final assessment, the geographical properties of the island (coast length, to what extent its position cuts the prolongation of other states, etc.) seems more important than the political status of the island.

⁶⁵ The English Channel Arbitration, para. 200. For a broader review, Özbek, D.: "Islands and Maritime Boundary Delimitation in the Semi-enclosed Sea of the Aegean", *Problems of Regional Seas*, TÜDAV, 2001, pp. 158-171.

⁶⁶ Libya/Malta Case, para. 53-72.

⁶⁷ Nicaragua/Colombia Case, para. 215.

The effect of the islands situated in the delimitation area appurtenant to their mainlands are considered in the decisional law with regard to their positions to their own mainland and to the component mainland, and (especially as it could be more easily made after the equidistance method gained prominence) to their effect they could have on the boundary. The islands which are in close relation to their mainland that they could be considered as a part of that mainland generally play a role with full effect in the drawing of the boundary. For instance, the Dahlak archipelago of Eritrea and the Kamaran islands of Yemen were used as basepoints that have full effect on the drawing of equidistance line, as "typical examples of islands that form an inseparable part of the general structure of the coast"⁶⁸. The criterion of being an inseparable part of the coast was considered previously in the Guinea/Guinea-Bissau Arbitration to determine the coast that would define the delimitation method⁶⁹.

Even though they are not inseparable parts of the coast, when the effects of the islands which are *closer* to their coasts are considered, situations are seen varying from giving a zero effect to giving a partial effect or full effect. The Serpent Island had an effect in neither the drawing of the initial equidistance line nor in the breadth of the territorial sea delimited with this line without considering the island itself⁷⁰. In addition to this, in the Guinea/Guinea-Bissau Arbitration, the Bissagos Islands scattered into an area 2 to 37 nautical miles of the coast did not have any effect other than determining the direction of the wide African Coasts, which

⁶⁸ Eritrea/Yemen Phase II, para. 127, 139, para. 150-151.

⁶⁹ Guinea/Guinea-Bissau Arbitration, para. 95.

⁷⁰ Ukraine/Romania Case, para. 149, 187.

would be taken as baseline for the right angle line, determined as the delimitation method⁷¹. In the Tunisia/Libya Case, the Jerba Island did not have any effect on delimitation since the method of continuation of the selected land border depended on the basepoints on the coast⁷². The Islets of Scilly in the English Channel Arbitration, the Kerkennah Islands in the Libya/Tunisia Case, The Seal island in the Gulf of Maine Case had a partial effect on delimitation since their effect, i.e. the distortion being extreme, would be great, and the Little Corn and the Great Corn islands in the Nicaragua/Costa Rica Case had partial effect due to their "small size and distance from the shore" (26 nautical miles). It is remarkable that these partial effect examples are cases of delimitation between the adjacent coasts.

When there are islands *halfway between* the mainland coasts of two states, the decisional law does not give any effect to the islands halfway between except for the examples of offsetting one of the two islands near the median line between the mainlands, in territorial sea delimitation. In the Eritrea/Yemen Arbitration, the Jabal Al-Tair and Zubair island, approximately halfway between the mainlands do not change the equidistance between the mainlands; the Zuqar island which is exactly on the median line between the mainlands has an effect just to preserve its territorial sea and the Hanish islands are considered following a territorial sea delimitation with the Eritrean rocks across them⁷³. Both the Alcatraz rocks in the Guinea/Guinea-Bissau Arbitration, and the St. Martin island

⁷¹ Guinea/Guinea-Bissau Arbitration, para. 95, 98.

⁷² Libya/Tunisia Case, ICJ Reports 1982, pp.18, para. 79, 120.

⁷³ Eritrea/Yemen Arbitration Phase II, para. 147, 125, 128, 149, 153, 161.

in the Bangladesh/Myanmar Case, in which adjacent coasts are in question, do not have an effect other than preserving their territorial sea⁷⁴. Qit'at Jaradah exactly halfway between the Bahrein mainland and Qatar mainland cannot have an effect as Zuqar, Alcatraz or St. Martin "in order for this unimportant feature to have a disproportionate effect", the boundary line cuts its territorial sea⁷⁵. The Babel Cay, Port Royal Cay, South Cay and Savanna Cay of Honduras and the Edinburgh Cay of Nicaragua are situated exactly on the border determined by the bisector of the mainland coasts. They all seem to have full effect⁷⁶; however, it should be paid attention that these tiny sandbank features are facing each other to have a delimitation with each other, rather than the mainland. In other words, the competing elements, in fact, are not a mainland and an island, but an island coast competing with an island with the same location and size as itself; they **offset** each other's effects.

The best example of the cases in which the islands are closer to the competent state's mainland rather than the mainland of the state they belong to is the Channel Islands in the English Channel Arbitration. The arbitral court enclaves these islands within the breadth of their territorial sea in the French continental shelf, considering not only "these islands as being 'on the wrong side' of the median line halfway in the English Channel, but as being geographically separate from the United Kingdom"⁷⁷. The line determining the right or the wrong side is an equidistance drawn

⁷⁴ Guinea/Guinea-Bissau Arbitration para. 111, Bangladesh/Myanmar Case, para. 318.

⁷⁵ Qatar/Bahrein Case, para. 219.

⁷⁶ For this view see Tanaka, pp. 216.

⁷⁷ The English Channel Arbitration, para. 199.

from the basepoints on the mainlands. Other examples of such an enclave are the Quitasueño and Serrana sandbanks. These are left in enclaves in Nicaraguan continental shelf and EEZ in order "small and isolated features at a substantial distance from the larger Colombian islands not to have a disproportionate effect on the boundary"⁷⁸. As it is claimed above, although these islands are not Colombian mainland, they are the main coasts in the delimitation and thus their effect could be greater than expected. It was not approved even smaller features have effects like these islands. On the other hand, the Hawar Islands in the Qatar/Bahrein Case are considered with full effect in drawing the equidistance. However, this situation does not confute the proposition that the islands distant from their own state and closer to the competing state have a limited effect, since both the Hawar islands show their effect in an area in which their territorial sea is delimited, and an alternative solution in such a tight space would result in enclaves comprising of Bahrein *territorial sea* in Qatar *territorial sea*. Such a solution would yield being a sea state within a sea state as well as resulting in a "very complicated delimitation line"⁷⁹. In the Bay of Bengal, where such complications would not occur, the St. Martin island, which is closer to Myanmar, rather than Bangladesh to which it belongs in the delimitation of two adjacent states, is surrounded by a semi-enclave preserving the territorial sea breadth by

⁷⁸ Nicaragua/Colombia Case, para. 238.

⁷⁹ Qatar/Bahrein Case, para. 221. The overlap of the territorial seas with enclaves was rejected in the second stage of the Eritrea/Yemen Arbitration (para. 155-159, particularly 157).

not giving any effect on the delimitation of the continental shelf and EEZ, although it is large in size, population and economic importance⁸⁰.

The similarities and differences of these last three examples in particular, allows for achieving some guiding principles regarding the exercises of the decisional law about the islands. As it is confirmed in the Bangladesh/Myanmar Arbitration⁸¹, the territorial sea entitlements of the islands (even if they are rocks only⁸²) are preserved against the continental shelf and EEZ entitlements of other states. It does not limit the effect of islands in cases of territorial sea delimitation between two states, for just being an island. In the geographical context expressed by the territorial sea delimitation, in other words **in small distances**, even though the small islands have full effect, the situation changes beyond territorial sea, in the continental shelf and EEZ delimitation, and the islands become further disadvantaged against the mainlands. For instance in the British Channel “where the extent of the continental shelf is comparatively modest and the scope for adjusting the equities correspondingly small”⁸³, the Channel Islands with their population and special political status, are left in enclaves preserving only the territorial sea. The inequity, for which the Arbitral Court see no other way than enclaving the islands to eliminate, is the distortion they would cause in the equidistance line, if they were to be taken as baselines. It is confirmed in the Nicaragua/Colombia Case that the effect of the islands would be rather limited

⁸⁰ Bangladesh/Myanmar Case, para. 151, 309, 318, 337.

⁸¹ Bangladesh/Myanmar Case, para. 169.

⁸² Like Quitasueño and Serrana in the Nicaragua/Colombia Case.

⁸³ English Channel Arbitration para. 201.

when the distances are small, and their effect would be rather easily evaluated when the distances are greater. The reason for the Colombian islands not to be enclaved is that the distance is not 7 nautical miles as in the English Channel, but 65 nautical miles⁸⁴.

Not only is the narrowness of the delimitation area but also being a semi-closed sea a factor that limits the effects of the islands. The effect of the island (both the effects it would make on the equidistance line and the corrections that will be required consequently) will be affected by its position in the "general geographical context"⁸⁵. For instance, "the general geographical context in which Malta is considered as a relatively small feature in a semi-closed sea" caused the effect of the island⁸⁶, despite being an independent state, to be reduced when compared to the mainland. It is seen that the narrowness of the delimitation area is not considered as a figure, but also it is considered with a broad effect by scaling-up. In other words, even Malta, which is an independent state in the Mediterranean can be seen as a "small feature"⁸⁷ in the Central Mediterranean in the *large scale*.

This remarks could be confirmed with the investigation of the weight and the effect the states attributed to their islands in the delimitation

⁸⁴ Nicaragua/Colombia, para. 198, 231. The ICJ also states that the Colombian islands are the sole entitlement source when they do not have their mainland, differently from the English Channel. (*ibid.*).

⁸⁵ Libya/Malta Case, para. 73.

⁸⁶ The ICJ here mentions the difference of coast lengths which can be frequently seen between the mainland and an island. This property is indicated separately as "and *secondly*, the great disparity in the lengths of the relevant coasts of the two Parties (para. 73, emphasis added).

⁸⁷ Para. 69.

agreements among themselves. One distinction to evaluate and classify the effect of islands on delimitation is to consider the location of the islands⁸⁸. When evaluating the delimitation agreements in a collection published in 1993, Bowett obtains the following findings by making a classification with regard to the location of the islands: It is seen that the islands play a more prominent role in the event of being the only entitlement source⁸⁹. When they are appurtenant to the mainland the islands or archipelagos (very similarly to the Guinea/Guinea-Bissau Arbitration's classification) Bowett examines the islands in three different situations as closer to its own mainland, halfway between the mainlands subject to delimitation, and closer to the competent party's. He finds that in five of the delimitation agreements, in which the islands are closer to the mainland of the states they belong to, a method that does not require considering the effect of the island is applied and all of these agreements are delimitations between adjacent coasts⁹⁰. After separating the seven agreements, in which the islands are ignored due to sovereignty disputes, it is seen that the effect given to islands closer to their own mainland by the agreements vary from full effect to partial effect, limited or reduced in various ways. Although these do not need repeating, it would be congruous to emphasize some of the remarks of this comprehensive study: "The acknowledgment of full effect in most cases, seem to depend on

⁸⁸ The other method is to consider the effect of the islands on the result; a classification regarding this method will be addressed below. This method allows for comparison of the ways followed by the tribunals, and the other method allows for comparing the results achieved.

⁸⁹ Bowett, IMB, pp. 132.

⁹⁰ Bowett, IMB, pp. 135. He also adds the Jerba island in the Libya/Tunisia Case and the Guinea/Guinea-Bissau Arbitration (*ibid.*).

the perception that both sides are offsetting each other since both sides have islands off their shores."⁹¹. It is seen that this *offset effect* played a role not only between opposite coast as in the 1975 India - Maldives agreement⁹² but also between adjacent coasts as in the 1976 and 1978 the USA - Mexico agreements⁹³. The review found that either another method is preferred if the equidistance seemed to provide an advantage in favor of one of the parties or the effect of the islands on the equidistance line was reduced as in six agreements and in the Islet of Scilly and Seal Island examples in the British Channel Arbitration and the Gulf of Maine Case respectively⁹⁴.

When the effect of the islands appurtenant to their own mainlands and halfway between the coasts of the parties in the relevant region is considered, it is seen that there are agreements which give the islands full effect on the equidistance. However, some remarks have been made explaining this full effect: For instance, the area which gives full effect to the Danish islands in the Denmark - Sweden Agreement, "is not particularly narrow, albeit not immense". The reason for giving full effect to the Aves Island of Venezuela, of which the entitlement feature might be disputable since it is 145 nautical mile off the coast, in the agreements with both the USA and the Netherlands is that it is a general policy of

⁹¹ Bowett, IMB, pp.137-8.

⁹² Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): "International Maritime Boundaries", C. II, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 1389-1399.

⁹³ Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): "International Maritime Boundaries", C. I, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 427-445.

⁹⁴ Bowett, IMB, pp. 139.

the USA to give the islands full effect⁹⁵. The confirmation of the fact that the full effect of the islands may originate from reasons other than geography comes from France's consent for the full effect of Aves Islands with the concern that she also demands the same treatment for the French Islands in the Pacific Ocean⁹⁶. It is not surprising for the full effect of the islands are not accepted - unexpectedly and with political concerns other than geographical conditions - by the third states. Likewise, Antigua & Barbuda, St. Kitts Nevis and St. Vincent Grenadines protested the use of Aves Island in the delimitation of continental shelf and EZZ⁹⁷. In other words, it would not be possible for the neighbor states which would be a fortiori affected by this procedure - they are island states at the same time - to claim this kind of exercise.

An example, which enables us to assert that the partial effect of the islands halfway between has been settled as a rule, is the circumstance of two islands belonging to Sweden in the Baltic Sea. While Sweden and the USSR was making their delimitation in the Baltic Sea⁹⁸ the Gotland island of Sweden with a 3184km² area and the Gotska Sandön island of 44km² area with only a park on top, were given reduced effect. The agreement conciliated the Swedish claim of giving full effect to the islands and the USSR's claim for drawing an equidistance line leaving 12 miles of enclaves for the islands by deciding the 75% of the disparity to

⁹⁵ *ibid.*, pp. 142.

⁹⁶ Prescott, *The Trouble with Islands*, pp. 35.

⁹⁷ *ibid.*

⁹⁸ Charney, J. I. - Alexander L. M. (ed.): *International Maritime Boundaries*, C. II, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 2057-63.

be given to Sweden. One element in ensuring this political consensus was that Sweden, in a separate fisheries agreement, granted the USSR the 75% fisheries rights, the same amount Sweden obtained in the previously mentioned agreement, and in return the USSR obtaining rights for her fishermen⁹⁹. However, most notably, after the disintegration of the USSR, Estonia and Sweden made an agreement based on the same coordinates; however, this time even fisheries right for Sweden was not negotiated in return of the reduced effect of a large island such as Gotland¹⁰⁰.

After reviewing the agreements in which the islands which are closer to the competent state rather than their sovereign states -i.e. the islands on the "wrong side"- Bowett concludes that "when the diversity of the solutions adopted for the situations in this category, it is almost impossible to determine a 'norm' to be applied." However, he states that the diversity he mentions is related to events such as "proximity, size, political and economic status, and general policy", and repeats that the reason for some states "to follow the full effect policy for the islands closer to their mainland is due to the meaning any deviation from this policy would have for other regions¹⁰¹.

Prescott and Triggs, who updated Bowett's review in 2005 based their evaluations not on the location of the islands but on the roles they play

⁹⁹ Bowett, pp. 143.

¹⁰⁰ Franckx, E.: "The 1998 Estonia-Sweden Maritime Boundary Agreement: Lessons to be Learned in the Area of Continuity and/or Succession of States", *Ocean Development & International Law*, Vol. 31, 2000, pp. 269–284, pp. 273.

¹⁰¹ Bowett, IMB, pp. 147.

on the boundary line established by agreement¹⁰². After reviewing the agreements, in which the islands have full effect in delimitation, they ascertain that all of these agreements are between opposite coasts, and the islands are either situated closer to their mainlands or in a location that would provide a distinct advantage to neither sides, and the median line appears as very even¹⁰³. Again in seven agreements, in which the islands are in question, it is seen that equidistance is used but simplifications with the purpose of correction are made since the absolute equidistance would change the direction of the line in short distances. Prescott and Triggs, after observing that the states "use equidistance if its results seem equitable,... and simplified, by ignoring, some basepoints or the turning points of the boundary in the coasts of both states... for administrative ease", come through the following significant conclusion: "in all these cases, the simplification procedure are designed in a way that none of the countries gains broad areas at the expense of the other."¹⁰⁴.

It is seen that in seven of ten agreements, in which the islands are ignored, are related to an island "that provides a great advantage to their sovereign states when the median line is drawn"¹⁰⁵. In eleven agreements, on the other hand, it is found that all islands are either ignored or

¹⁰² Prescott and Triggs, *IMB* Vol. V. This method was used in two previous comprehensive reviews Summons, C. R.: *The Maritime Zones of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1979; and Jayawardene, H. W.: *The Regime of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1989.

¹⁰³ Prescott and Triggs, *IMB*, Vol. V, pp. 3249.

¹⁰⁴ Prescott and Triggs, *IMB*, Vol. V, pp. 3252.

¹⁰⁵ Prescott and Triggs, *IMB*, Vol. V, pp. 3254.

their effects are limited¹⁰⁶. When all these agreements are considered, it is seen that "the overwhelming concern since 1993, has been the moderation of the role of these islands when giving them a full effect would distort the median line between opposite or adjacent states."¹⁰⁷.

Thus, it is understood that the effect of the islands is also considered in the agreements similar to the decisional law: the islands, unless they cause a distinctive distortion against the competent state, are considered identical to any coast; it is possible to call this as mainland-like effect or full effect. However, a distinguishing feature is whether they cause distortion or not. The presence of distortion should be determined by comparing with an equidistance result, in which the islands are not considered.

Likewise, this overlaps with the great importance the decisional law attributed to proportionality as the final criterion which controls whether an equitable solution is achieved. Since the generation of distortion by the island would mean the deviation of the equidistance at the expense of one of the parties, and it is seen that the decisional law limits the effect of the islands, considering it as a special circumstance for this very reason¹⁰⁸.

VI. AN ATTEMPT FOR DETERMINING TENDENCIES

The presence of islands has been a factor in the maritime delimitation that increases the dispute whether a matter of jurisdiction or a matter of direct negotiations between the parties. Although they include diverse

¹⁰⁶ *ibid*, pp. 3255-3259.

¹⁰⁷ *ibid*, pp. 3277.

¹⁰⁸ For the relation between distortion and proportionality see English Channel Arbitration, para. 100; Qatar/Bahrein Case, para. 219, 246.

and various regulations and solutions, it is seen that the islands do not have any entitlement attributes other than being land pursuant to Article 121(3) of the UNCLOS. However, it is a totally separate issue to what extent the entitlements of the islands are preserved in cases in which their entitlement attributes compete with another state's coasts, i.e. in delimitation. Although both the decisional law and the agreements on the effect of islands in delimitation exhibit diversity, it is seen that they are considered having lesser effect than the mainlands or main coasts. Of course, this "lesser effect" is not absolute since it is not a deficiency of their entitlement. Therefore, although it is not possible to mention absolute rules regarding when and to what extent their effects are reduced, it is possible to perceive some general tendencies.

Islands play a more prominent role when they comprise the sole entitlement sources for their states in the delimitation areas, compared to the cases, in which they are appurtenant to their mainlands. Even though the competent coast is a mainland, the island comprising sole entitlement source does not exhibit any categorical difference for being an island. However, in this case, it is seen that these entitlements are relatively limited due to relevant situations considered in delimitation such as the disparity in coast lengths and the non-enslavement effect. When delimitation is in an area where the two states are entitled via their islands, even the smallest oceanic islands could play a role not different from any coast; if the delimitation method is equidistance they show a full effect. The "offset" of the effect of one island by another, increases the role of the not only two islands are present as sole entitlement sources but also

when they are appurtenant to their mainlands. Thus, it is seen that the competent islands offsetting each other are used with a full effect, even when they are away from their mainlands.

The islands, when they are appurtenant to their mainlands, show different effects considering their positions with regard to their mainland and the coasts of the competent state, and this changes with regard to the effect they create on the (generally preferred) equidistance considering their positions. While the island has a full effect or more weighted effect on equidistance when it is closer to its own mainland, it is granted an effect just to preserve its territorial sea when it is halfway between the coasts of the two states, and any more effect is not attributed. If the island appurtenant to its mainland in the delimitation area is situated on the "wrong side", i.e. it is closer to the competent state than its own state, it would have an effect reduced proportionately with its proximity to the competent coast.

Here the element causing the delimitation of the effects is the distortion they created on the equidistance. Of course, it would be against achieving a proportionate solution that small islands create large distortions, it would not be accepted and their effect would be ignored. However, this could not be limited to small islands. The greater the distortion against one state, the coast length and importance of the island should be greater to justify this distortion. Even more, the enormous effect of an island or islands, with a proximity that could be considered as "in the arms" of the competent state, could not be justified with having semi-independent

status or being important inhabitable islands, and the effects of these islands could even be ignored.

Although "small island" is mentioned to determine that its effect is disproportionate and thus against equity, in fact, *smallness* is not always an absolute measure. Of course, there are islands that could objectively be defined as small. The examples are mentioned above, in which they have limited effect, even their entitling attributes are not accepted when they are considered as rocks pursuant to Article 121(3) of the UNCLOS. However, a classification such as the small island, medium scale island, the important or unimportant island is the reflection of the values attributed by humans such as "primary coast" and "secondary coast"¹⁰⁹. Smallness or largeness, i.e. size, should be considered whether it justifies the distortion it creates. In other words, the definition of small island proposed in this review is not a matter of size but scale.

The methods for reducing the effects of the islands are diverse. These include the delimitation by totally ignoring the island, giving a "half-effect" if a method based on coastal geography is used, i.e. reducing the effect, and leaving the island in enclaves or semi-enclaves. Although it is not possible to assert a rule for which one to prefer, it is seen that the regulation in favor of the mainland is preferred in narrow delimitation areas which constrain adjustment possibilities.

¹⁰⁹ Gulf of Maine Case, para. 36.

BIBLIOGRAPHY**BOOKS AND ARTICLES**

Anderson, D. H.: “British Accession to the UN Convention on the Law of the Sea”, *International and Comparative Law Quarterly*, C. 46, 1997, s. 761-768.

Bowett, D.: *Legal Regime of Islands in International Law*, 1979, Oceana.

Bowett, D.: “Islands, Rocks, Reefs and Low-Tide Elevations in Maritime Boundary Delimitations”, Charney, J. - Lewis M. A. (ed.): *International Maritime Boundaries*, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 131-151.

Brownlie, I.: *Principles of Public International Law*, 1990, 4. Baskı, Oxford.

Charney, J.I.: “Alexander, L.M. (ed.): *International Maritime Boundaries*”, C. I ve II, 1993, Martinus Nijhoff, s. 1389-1399.

Franckx, E.: “The 1998 Estonia-Sweden Maritime Boundary Agreement: Lessons to be Learned in the Area of Continuity and/or Succession of States”, *Ocean Development & International Law*, C. 31, 2000 s. 269–284.

Jayawardene, H. W.: *The Regime of Islands in International Law*, Martinus Nijhoff, 1989.

Legault, L. - Hankey, B.: “Method, Oppositeness and Adjacency, and Proportionality in Charney J. - Lewis M. A. (ed.): *Maritime Boundary*

Delimitation, International Maritime Boundaries, Cilt I, 1993, Martinus Nijhoff, pp. 203-241.

Nordquist, M.H. - Nandan, S. N. - Rosenne, S. (ed.): *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 – A Commentary*, 1985, Martinus Nijhoff.

Özbek, D.: “Islands and Maritime Boundary Delimitation in the Semi-enclosed Sea of the Aegean”, *Problems of Regional Seas*, TÜDAV, 2001, s. 158-171.

Prescott, V. - Schofield, C.: *Maritime Political Boundaries of the World*, 2005, 2. Edition, Martinus Nijhoff.

Prescott, V. - Triggs, G.: “Islands and Rocks and their Role in Maritime Delimitation”, Colson, D. A. – Smith, R. W. (ed): *International Maritime Boundaries*, Cilt V, 2005, Brill, s. 3245-3280.

Schofield, C.: “The Trouble with Islands: The Definition and the Role of Islands and Rocks”, Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 19-37.

Schofield, C. - Telesetsky, A. – Lee, S.: “A Tribunal Navigating Complex Waters: Implications of the Bay of Bengal Case”, *Ocean Development and International Law*, C. 44, 2013, s. 363–388.

Symmons, C. R.: *The Maritime Zones of Islands in International Law*, 1979, Martinus Nijhoff.

Tanaka, Y.: *The International Law of the Sea*, 2015, 2. Baskı, Cambridge.

Van Dyke, J.M.: “Disputes Over Islands and Maritime Boundaries in East Asia”, Van Dyke, J. M. – Hong, S. Y. (ed): *Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes and the Law of the Sea*, Brill, 2009, s. 39-75.

INTERNATIONAL COURT DECISIONS

1969 North Sea Continental Shelf Case, Judgment, ICJ Reports, 1969, s. 3.

1978 Channel Continental Shelf Arbitration, International Law Reports, C. 54, 1979, s. 11.

1982 Case Concerning the Continental Shelf (Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya), Judgment, ICJ Reports, 1982, s. 18.

Jan Mayen, Report of the Conciliation Commission, International Boundary Cases: The Continental Shelf, Grotius Publications, 1992, C. I, s. 685.

1984 Case Concerning Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area (Canada/United States of America), ICJ Reports, 1984, s. 246.

1985 Case Concerning the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta), ICJ Reports, 1985, pp. 13.

1989 Award of the Arbitration Tribunal for the Determination of the Maritime Boundary (Guinea-Bissau v. Senegal), International Law Reports, C. 83, 1990, pp. 8.

1992 Case Concerning the Delimitation of Maritime Areas Between Canada and France, *International Legal Materials*, Cilt 31, 1992, pp. 1145.

1993 Maritime Delimitation in the Area between Greenland and Jan Mayen, Judgment, *ICJ Reports*, 1993, pp. 38.

1998 Eritrea-Yemen Arbitration, Phase II, 1999, <<http://www.pca-cpa.org/ERYE2TOC.htm>>.

2000 "Monte Confurco" (Seychelles v. France), Prompt Release, Judgment, *ITLOS Reports 2000*, pp. 86.

2001 Maritime Delimitation and Territorial Questions Between Qatar and Bahrain, Merits, Judgment, *ICJ Reports*, 2001, pp. 40.

2002 "Volga" (Russian Federation v. Australia), Prompt Release, Judgment, *ITLOS Reports 2002*, pp. 10.

2006 Award of the Arbitral Tribunal Constituted Pursuant to Article 287, and in Accordance with Annex VII, of the United Nations Convention on the Law of the Sea in the Matter of an Arbitration Between Barbados and the Republic of Trinidad and Tobago, Award of 11 April 2006, <<http://www.pca-cpa.org/upload/files/Final%20Award.pdf>>.

2007 Nicaragua/Honduras Davası: Case Concerning Territorial and Maritime Delimitation Between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Honduras), 2007, <<http://www.icj-cij.org>>.

2009 Case Concerning Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine), Judgment, 2009, <www.icj-cij.org>.

2012 Dispute concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal, Judgment of 14 March 2012, <http://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/1C16_Judgment_14_02_2012.pdf>.

Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia), 2012, <<http://www.icj-cij.org/files/case-related/124/124-20121119-JUD-01-00-EN.pdf>>.

2014 Maritime Dispute (Peru v. Chile), Judgment, 2014, <<http://www.icj-cij.org/docket/files/137/17930.pdf>>.

2015 PCA Case No. 2013-19 in the Matter of an Arbitration before an Arbitral Tribunal Constituted Under Annex VII to the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China, Award on Jurisdiction and Admissibility, 29 October 2015, <<http://opiniojuris.org/wp-content/uploads/PH-CN-20151029-Award-on-Jurisdiction-and-Admissibility.pdf>>.